

İŞLETME BAŞARISINDA PRİM FAKTÖRÜ

Giriş

Önemli motivasyon kaynaklarından biri olan prim yönteminin işletme başarısındaki etkisi son derece önemlidir. Bu yöntemden söz etmeden önce, yönetim, yönetici ve motivasyon kavramlarına kısaca değinelim;

Yönetim : Planlama, düzenleme, değerlendirme, denetleme gibi tanımlanabilmesi mümkün olan özellikleri içine alan bir kavramdır. Bir işbirliği ve karşılıklı etkileme sürecidir.

Yönetici : yönetim kademesinde görev almış, iş görenlerin emek ve çabaları ile spesifik bazı sonuçlar almayı sağlayan sorumluluğu yüklenmiş kişilerdir.

Bu nedenle, çalışan bireylerin performanslarından yararlanarak grup olarak yönlendirilmesinden, eğitiminden ve kendilerini geliştirebilmelerini sağlayacak çabalardan kişisel olarak sorumludurlar.

Motivasyon : "güdüleme" veya "isteklendirme" olarak da tanımlanır. Davranışın başlatılması, yönlendirilmesi ve sürdürülmesini sağlayan güce verilen addır. İhtiyaçlar sonucu ortaya çıkar. Kişinin yapacağı işte başarılı olmasını destekleyecek gücü sağlar, insan davranışında en etkili belirleyicidir.

Prim : Üretim, satış veya herhangi bir başarı için ücrete ilave olarak verilen maddi olanaklara verilen isimdir, işletme başarısının artırılmasında en etkili motivasyon unsurlarından biridir.

PRİM İLE MOTİVASYON

Tüm işgörenler, kendilerine önem ve değer verilmesini, takdir edilmesini ister ve bununla motive olurlar. Psikolojik ihtiyaçların doyurulması şekli olan bu motivasyondan farklı olarak işveren ya da yöneticilerin maddi olanakları kullanarak verim ve başarıyı ödüllendirmeleri, önemli bir motivasyondur. Prim ile motivasyon, sadece sözel ödüller ile değil başarıyı maddi olanaklarla destekleme anlamına gelir. Kazanılan belli oranlarda paylaşma mesajı verir. Bu da işletme başarısında etkili olmaktadır. Primin tarihçesine bakıldığında insanların işletmelerde çalışmaya başlaması ile uygulamaya girmiş, zaman içinde gelişerek çeşitli sektörlerde yöntem haline gelmiştir. Bu konuda birçok akademisyen ve uzman prim sistem ve modelleri oluşturmuşlardır. Prim, özellikle tekstil sektöründe, hayli yaygın uygulama alanı bulmuştur.

Plastik sektöründe fazla yaygın olmayan bu motivasyon yönteminin, Avrupa Birliği (AB)'ne girme sürecinde, daha rekabetçi bir ortam dikkate alındığında yaygınlaşacağı beklenmektedir.

Prim yönteminin uygulamasında birinci şart işveren ya da tepe yöneticinin bu yöntemin yararına inanmasıdır. Daha sonra işletmede üretimin ölçülmesi ve bununla ilgili raporların değerlendirilmesi gelmektedir. Zira prim hesaplamasında kullanılacak temel kriterler üretim ve işgören verimliliğidir. Üretimini ölçmeyen ve değerlendirmeyen işletmelerde verimlilik analizleri yapılmıyorsa, bu işletmelerde primden söz etmek anlamsızdır. Üretimlerini ölçen, kontrol eden verimlilik analizlerini yapan işletmelerde prim yönteminin altyapısı hazırdır ve bu sistemin uygulamaya konulması da kolay olacaktır.

PRİM YÖNTEMİNDE KOŞULUR

Prim yöntemi saptanırken göz önünde bulundurulacak önemli koşullar şöyle sıralanabilir.

1-Ücret Dengesi : İşyerindeki ücret dağılımı işgörenin yaptığı işe ve işin özelliklerine göre adil ve dengeli olmalıdır.

2-Performans ; işyerinde yapılan ücret artışları işgörenin verimine ve performansına göre yapılmalıdır.

3-Verilerin güvenilirliği; Verimi ve başarıyı ölçmede kullanılan raporlamalar yanlış yada yanıltıcı olmamalı, verilerin doğru ve güvenilir olmasına dikkat ve özen gösterilmelidir. Yanlış verilere dayalı prim hesapları işyerindeki çalışma verimini ve morali negatif yönde etkiler.

4-Takım çalışmasına uygunluk; Dağıtılacak prim, üretimde doğrudan ve dolaylı çalışanları kapsayacak biçimde olmalı, takım çalışmasını desteklemelidir. Sadece üretimde (doğrudan)

çalışanları alan, üretime (dolaylı) katılanları göz ardı eden bir prim sisteminin başarılı olması olası değildir.

5-İstem dışı duruşlar; enerji kesintisi, arıza, kalıp değişimi, hammadde yokluğu v.b. gibi: İş gören dışındaki sebeplerden dolayı üretime engel duruşların saptanması, raporlanması ve prim hesaplamasında değerlendirilmesi önemlidir

6-Kalite; Prim satılabilir üretime dayalı olmalıdır. Şu gerçektir ki üretimin teşviki üretim hızını artırır. Üretim hızının normal değerlerin üzerinde artırılması da kaliteyi olumsuz yönde etkileyecek bir faktördür. Kalitenin düşürülmesi yada bozulmasına izin vermeyecek şekilde önlemler prim sistemi içinde yer almalıdır.

7-Bakım; Üretimi teşvik ederken makinenin bakım ve temizliğinden ödün verilmeyecek şekilde zamanlar dikkate alınmalı sistem içinde tanımlanmalıdır. Aksi durumlarda makinenin temizlik ve bakımlarının ihmaline sebep olunur ki bu da ileride daha fazla sorun demektir.

8-Oranlar; Prim de alınan kriterler, miktar ve oranlar, hesaplamalar sonucu saptanmalı, anlamlı olmalıdır. Küçük ve önemsiz seçilen rakamlar teşvik unsuru olamazlar. Ayrıca ulaşılması zor miktarları hedef alan prim sistemleri motivasyonu düşürür primi başarısız kılar.

9- Bilgilendirme; Prim sisteminin esaslarının duyurulması son derece önemlidir. Verimlerin neye göre hesaplandığı anlatılmalı ve kişiler bilgilendirilmelidir. İşletmenin günlük, haftalık yada aylık verim hesapları. Doğrudan ve dolaylı üretime katılanların nasıl prim alacakları anlatılmalı verilerin işgörenlerin de bilgilenebileceği bir ilan tahtasında duyurulması yararlıdır.

Negatifi vurgulayarak ve ceza yöntemini kullanarak yönetebilirsiniz! Ancak; pozitif vurgulayarak ve ödüllendirerek daha iyi yöneteceğiniz kesindir!

10-Güven; Prim, önceden belirtilen tarihlerde dağıtılmalıdır. Buna uyulmaması yönetime güveni sarsar. Hesaplanan primlerin dağıtılmaması yada gelişigüzel periyotlarda geç dağıtılması gibi hallerde bu sistemin fazla ciddiye alınmadığı ve önemsenmediği mesajı alınmakta, bu da sistemi başarısızlığa götürmektedir.

PRİM HESAPLAMALARI:

Prim hesaplamaları işletmelerin yapısına, üretimlerine, üretime katılanların katkısına ve üretimin hangi noktadan sonra teşvik edileceğine bağlı olarak yapılır. Burada örnek prim tanımı, üç ana grupta ele alınacaktır. Bunu işletmelerin yapısına göre artırmak ve detaylarına inmek olasıdır.

1-Üretim primi

2-Grup primi

3-Çevre primi

Üretim primi: Üretimde direkt (doğrudan) çalışanların primleri, kişisel üretimlerindeki verimlerine göre hesaplanır. İşletmede çalışanların farklı makinelerde ve farklı ürün tiplerinin üretiminde

çalıştıkları göz önünde tutulursa. Üretimlerin her birini sayısal yada ağırlıkça değerlendirmesi ve bunların primlendirilmesi oldukça karmaşık bir durum yaratır. Bu nedenle üretimde direkt çalışan kişilerin günlük üretimlerine göre hesaplanan verimleri ve bu verimlerin haftalık yada aylık ortalamalarına bakılmalıdır. Böyle yapılırsa kişi farklı makinelerde yada farklı üretimlerde çalışmış olsa da sonuçta verimine bakılmakta ve tek cinse indirgenmiş toplamlarla daha objektif değerlendirme yapılmış olmaktadır. Verimlerin saptanması ve bu verimlerin haftalık yada aylık ortalamalarına göre değerlendirilmesi pratikte o kişinin performansını belirler.

Burada önemli hususlardan biri de işverenin prim oranlarını yani çita yüksekliğini iyi belirlemesidir. Ne çok zor nede çok kolay hedefler olmalıdır. Yani primin hangi oranlara ve ne miktarda verileceğinin saptanması önemlidir. Bunun şartları (duruşlar, kalite, performans yüzdesi yada verim yüzdesinin karşılık geldiği parasal değerler) önceden belirlenir ve çalışanlar bilgilendirilir

Grup primi:

Üretime in direkt (dolaylı) katılanlar; yönetimden sorumlu ustabaşı ve ustalar, elektrikçiler, arıza, bakım, kalıp değişimi, hammadde hazırlayıcı, taşıyıcı ve bu gibi üretimin çeşitli aşamalarında çalışan, ancak bireysel üretimleri ölçülemeyen kişiler işletmenin ortalama verimine göre prim almalıdırlar. Buradaki mantık üretime doğrudan ve dolaylı katılanları ayırmamak, takım çalışmasını teşvik etmek ve işletme başarısını yükseltmektir. Zira sadece üretimde direkt çalışan kişilere prim vermek ve üretime yardımcı kişileri sistemin dışında tutmak prim sistemini başarısız kılar. Şöyle ki; Makinesi arıza yapan işçinin makine arızasına isteksiz giden bir elektrikçi yada mekanikçiyi düşünün. O makinenin üretim dışı kalmasından etkileniyorsa, bu arızanın daha kısa sürede giderilmesini isteyecektir. Yani işletme hatalarının minimize edilmesi işletme verimini yükseltecektir. Bu da veriminden prim alan grubu etkileyecektir.

Bu sistemde üretime dolaylı katılanlar için öngörülen prime grup primi adı verilmiştir. Üretime dolaylı olarak katılan ama üretimleri miktar olarak ölçülemeyen işgörenler tüm işletmeye hizmet verdiklerinden, işletmenin orta-lama veriminden (ve grup primi adı altında) prim almaları öngörülmüş ve işletmenin verimine etkili bu grubun da motive edilmeleri amaçlanmıştır.

Grup priminin paylaşımında; grup toplam ücretleri içindeki grup üyesinin ücret oranı katsayı olarak kullanılabilceği gibi, görev tanımlarının önem ve zorluk katsayılarına göre belirlenecek katsayı veya oranlar da prim paylaşımında kullanılabilir. Önemli olanı dağıtımın belli bir prensibe göre yapılması ve adil olmasıdır.

Çevre Primi:

Bu prim üretime katılmayanlar için düşünülebilecek bir primdir. Örneğin sevkiyat bölümünde çalışanlar, kalite kontrol, planlama, raporlama, büro personeli, yemekhane, güvenlik ve bu gibi görevlerde çalışan personel üretime katılmazlar, ancak prim dağıtılırken bu personeline ayrılmaması istenirse, bunlara da işletme verimi baz alınarak saptanacak orana göre, prim dağıtılabilir.

Bunun psikolojik etkisi dışında fazla önemi de yoktur. İşletme başarısının artırılmasına etkisi de olmaz; sadece prim verilirken çalışanların tümünün sisteme dahil edilmiş olması psikolojik olarak pozitif davranış sayılır.

Bu nedenle çevre primi uygulaması isteğe bağlıdır ve işletme yöneticilerinin konuya bakışlarına göre değerlendirilir.

SONUÇ

Üretimde doğrudan çalışanları kendi performanslarına göre, üretime dolaylı olarak katılanları da işletme ortalama verimine göre prim ile teşvik edilmesi motivasyon ve işletme başarısının artırılmasında etkili olacağı kuşkusuzdur. Üretim, duruş, kalite, fire raporları ile, verimlilik raporlarını sağlıklı çıkartabilen işletmeler, prim yöntemini daha kolay uygulayabilir ve işletme başarısını artırabilirler.

Raporlamalarını sağlıklı yapamayan işletmelerde, yanlış verilerle prim yönteminin uygulamaya geçirilmesi yanlış ve başarısız olur. Bu yöntemin alt yapısını hazırlanmadan zamansız uygulamaya konulması ve başarısızlığı, ilerideki uygulama şansını da ortadan kaldıracığından, alt yapıyı hazırlanmadan uygulamaya konulması tavsiye edilmez.

Üretimini ölçebilen her çeşit işletmede, prim sisteminin uygulanabilirliği ve başarıyı artıracığı kuşkusuzdur.

Mak.Müh.Atilla FİLİZ

Yönetim Danışmanı-İşletme Uzmanı

FAİZ DIŞI FAZLA

Faiz dışı fazlayı mümkün olduğunca basite indirgeyip anlatabilmek moda oldu son zamanlarda. Sanki basitleştirip de anlayınca sorun çözülebilmemiş gibi. Önce elden geldiğince basite indirgeyerek anlatmaya çalışayım faiz dışı fazlayı. Bütçenin giderleri, gelirlerinden büyükse bütçe açığı var demektir. Bütçenin giderleri ikiye ayrılabilir: (1) Faiz giderleri, (2) Faiz dışı giderler. Eğer bütçe gelirleri faiz dışı giderlerden büyükse o zaman faiz dışı fazla var demektir. Bir ülkenin bütçesinin denk olması iyi bir şeydir. Ama böyle bir denklik yoksa, yani ülkenin bütçesi açık veriyorsa, bir başka deyişle gelirleri giderlerine yetmiyorsa, o zaman o ülkenin bütçesinin faiz dışı fazla vermesi zorunluluğu vardır. Çünkü o zaman o ülkenin gelirleri faiz dışı giderlerinden fazla olacağı için gelir fazlası miktar faiz giderlerinin ödenmesinde kullanılabilir. Faiz giderlerini karşılamak için de borçlanmaya gidilmesi sıkıntılar yaratır. Eğer bir ülkenin gelirleri faiz dışı giderlerini bile karşılayamıyorsa, yani bir ülke geçmişte aldığı borçların faizlerini ödemek için bile borçlanıyorsa, gün gelir o ülke borçlarını ödeyemez. Çünkü o ülkenin kamu yönetimine borç veren kalmaz. Faiz dışı fazlanın önemi buradan kaynaklanıyor. IMF'nin bize faiz dışı fazla verdirmeye çalışmasının ve bu fazlayı mümkün merteye yüksek tutmaya çalışmasının nedeni budur.

Faiz dışı fazla hesaplanırken bütçe ve bütçe dışı faiz dışı fazlalar toplanır ve GSMH'ye bölünür. Bütçe dışındaki faiz dışı fazlalar (ya da açıklar) kamu iktisadi teşebbüsleri (KİT'ler), mahalli idareler, sosyal güvenlik kurumları, bütçe dışı fonlar ve döner sermayelerden kaynaklanır. Bunların tek tek faiz dışı fazla(ya da açıkları) toplanır ve GSMH'ye oranlanırsa Türkiye'nin faiz dışı fazla oranı bulunmuş olur.

Faiz dışı fazla genellikle şöyle bir formülle hesaplanır: Gelirler - Faiz dışı giderler = Faiz dışı fazla / GSMH. Yüzde 6.5 olarak tutturulması gereken oran budur. Bunun en büyük bileşeni bütçedir. O nedenle de asıl fırtına bütçe çevresinde kopmaktadır. Bütçe faiz dışı fazlası olarak IMF'nin koyduğu oran 2002 için yüzde 5.5 idi. Geri kalan 1 puan da bütçe dışındaki kuruluşlardan gelecekti. Ne var ki 2002 yılı bütçe faiz dışı fazlasının yüzde 4.5'te, hatta IMF'nin hesaplamasında Merkez Bankası kârları hesaba katılmadığı için yüzde 3.5'te kaldığı anlaşılıyor. Yani yüzde 5.5 olarak konulmuş bulunan bütçe faiz dışı fazla hedefi yüzde 3.5'te kalmış durumda. Bunun iki kötülüğü var: (1) 2002 hedefinin tutturulamamış olması, (2) 2003'teki yüzde 5.5'lik hedefin tutturulmasını zorlaştırması. 2002'de eğer yüzde 5.5'lik hedef tutmuş olsaydı o zaman 2003'te önemli şeyler yapmaya gerek kalamayacaktı. Ne var ki bu hedef sapması 2003'te yeni vergiler ya da gider kısıntılarını kaçınılmaz olarak gündeme getiriyor. Hükümet birtakım yeni gelir kalemleri ve gider kısıntılarını bütçeye monte ederek bu oranı tutturacağını iddia ediyor, IMF ise hükümetin bu düzenlemelerinin istenen artışı sağlayamayacağını iddia ediyor. IMF'nin tezlerini biraz daha kurcalarsanız başta KDV olmak üzere, vergi oranlarının artırılması ve başta ücretler ve desteklemeler olmak üzere gider kalemlerinin kısılmasını istediği ortaya çıkıyor. IMF'ye göre gerçekçi düzenleme ancak böyle yapılabilir. Hükümet ise IMF'nin afaki bulduğu düzenlemelerinin yüzde 5.5'lik bütçe faiz dışı fazla hedefini tutturacağı iddiasında ısrar ediyor.

Faiz dışı fazlanın yüksek olması iyi bir şeydir, ama kolay değildir. Bunu sağlamak için ya gelirleri artırmak veya giderleri kıstmak ya da her ikisini birden yapmak gerekir. Gelirleri artırmak bütçe açısından vergileri artırmak, mahalli idareler açısından halktan alınan katkı paylarını ve vergileri artırmak, KİT'ler açısından fiyatları artırmak, sosyal güvenlik kurumları açısından ise katkı paylarını ve primleri artırmak demektir. Bunların hiçbirisi iktidar açısından popüler konular değildir. Giderleri kıstmak ise devletin yatırımlarını azaltmak, memur maaşlarını yükseltmemek, destekleme fiyatlarını artırmamak demektir. Bunların hepsinin ucu vatandaşın cebine dokunur.

Özetle faiz dışı fazlayı basite indirgeyip anlatmak mümkündür de basit biçimde uygulamak pek mümkün değildir. Bir başka deyişle sorunun esası, olayı anlayıp anlatamamaktan değil, anlayıp da uygulayamamaktan kaynaklanır.

Mahfi Eğilmez

mahfie@garanti.com.tr

www.mahfiegilmez.nom.tr

SOĞUTUCU AKIŞKAN, KURU BUZ

Soğutucu Akışkan ve Grupları

ASHRAE standartlarının A ve B grupları diye karakterize ettiği akışkanların tablo içinde tanımlanan zehirlenme ve yanma sınıfını aşağıdadır.

Yanma Sınıfı

Numara ile belirlenir; no 1: yanma görülmez, no 2: az yanma özelliğindedir, no 3 ise yanıcı gazdır.

Zehirlenme Sınıfı

Konsantrasyonu '100 PPM ve altındaki zehirlenme grubu A sınıfına girer ve zehirleyici özelliklere sahip değildir. Bu değer in üstünde bulunan gazlar, zehirlenme sınırını aşması nedeniyle tehlikeli gaz olarak kabul edilir. 4 ayrı soğutucu akışkan sınıfı vardır,

1. Kloroflorokarbon (CFC)
2. Hidro-kloroflorokarbon (HCFC)
3. Hidro-florokarbon (HFC)
4. Soğutucu blend (Azeotropik ve Zeo-tropik)

Soğutucu akışkan ASHRAE standardında R ile belirlenir. Her gazın bir numarası ve renk kodu vardır.

Kuru Buz

Yumuşak Katı Karbon Dioksit CO₂ bazı durumlarda soğutmada ya da soğutulmuş nesnelerin korumasında kullanılır. Katı CO₂ beyaz kristal gibidir. Bu parça çeşitli ölçülerde sıkıştırılır ve istenilen şekli alabilir. Soğutma amacıyla ticari olarak da satılır. Piyasada kuru buz, sıfır buz ya da kartopu olarak adlandırılır. Normal atmosfer basıncında -78 °C'de katı hale dönüşür

Kuru buz, sıvı hale dönüşmez. Katı halden direkt buharlaşarak gaz haline dönüşür. Buna Sublimantasyon denir ve bu haliyle bazı ilginç karaktere sahiptir. Temas ettiği yüzeyi ıslatmaz. Buhar prezervatiftir derler. Düşük sıcaklıklarda buzlanmış gıdayı yüksek masraflı izolasyonlu odalara gereksinimi olmadan muhafaza eder. Zira gıdalar, izole duvarlar yerine kuru buzdan yapılmış torba içine yerleştirilen duvar biçimindeki yapıda da korunabilmektedir. Bu malzemenin buharlaşmasının gizli ısı 577 kJ/kg dır. Oysa -78°C'den 0°C dereceye geldiğinde absorbe ettiği ısı sadece 63 kJ/kg'dır. Bu ısının tümü gizli ısıya gittiğinden toplam 577 + 63 = 640 kJ/kg ısı absorbe eder. Bu malzemenin soğutmada işletme maliyeti, su buzuna nazaran ne kadar ekonomik ve faydalı olduğunu rakamlar gösterir. Fakat malzemenin kendisinin pahalı oluşu nedeniyle, su buzuna nazaran çoğunlukla yeğlenmektedir. Çok ilerde koşullar değişirse, kuru buzun soğutmada yoğunluklu kullanılmasına şaşırmanın.

Faris KAYMAKÇI – fariskaymakci@hotmail.com

Soğutucu Akışkan	Kimyasal Bileşimi	Kimyasal Kategorisi	Renk Kodu	ASHRAE Emniyet Sınıflandırılması	
				Zehirlenme sınıfı	Yanma sınıfı
Gaz No	Formül		Uluslar arası		
R-11	CCl ₃ F	CFC	portakal	A	1
R-12	CCl ₂ F ₂	CFC	beyaz	A	1
R-13		CFC	A. Mavi		
R-13B1		CFC	Hava içi		
R-22	CHClF ₂	HCFC	A. yeşil	A	1
R-23		HCFC	Gri		
R-113		HCFC	Mor		
R-114		HCFC	K. mavi		
R-123		HCFC	A. gri	B	1
R-124		HCFC	K. Yeşil	A	1
R-125		HFC	Kahve	A	1
R-134a	CF ₃ CH ₂ F	HFC	Gök mavi	A	1
R-401A	R-22+152a +	Zeotropik	Kırmızı	A	1
R-401B	R-22+152a + 1	Zeotropik	Sarı		
R-401C	R-22+152a +	Zeotropik	Aqua		
R-402A	R-22+125 + 290	Zeotropik	A. kahve		
R-402B	R-22+125 + 290	Zeotropik	K. kahve		
R-404A	R-	Zeotropik	Portakal		
R-406A	R-22+1	Zeotropik	A. Gri	A	2
R-407A	R-32+125+	Zeotropik	P. Yeşil		
R-407B	R-32+125 +	Zeotropik	Krem		
R-407C	R-32+125+	Zeotropik	C. Kahve		
R-410A	R-32+125	Zeotropik	Pembe		
R-500	R-152a/12	Azeotropik	Sarı	A	1
R-502	R-22/115	Azeotropik	A. Mor	A	1
R-503	R-23/13	Azeotropik	K. Aqua		
R-507	R125/143a	Azeotropik	A. Aqua	A	1
R-717	Amonyak	inorganik	Bronz	B	2
R-744	Amonyak	inorganik		A	1

EKONOMİK STRATEJİ

Irak savaşının ekonomimize yapacağı etkilerin tartışıldığı günümüzde gözümüzden kaçırdığımız, göremediğimiz ya da görmek istemediğimiz gerçek yine sorgulanmıyor. Bu gerçek elbette, ülkemizi yönetenlerin yapmış olduğu ekonomik strateji hatalarından başka bir şey değildir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin Kurucusu M.Kemal ATATÜRK'ün bir ülkenin var olabilmesinin ancak güçlü bir ekonomi ile gerçekleşebileceği kabulü ile başlatmış olduğu sanayileşme hamlesinin günümüzde nasıl uygulandığını hep beraber görmekte ve yaşamaktayız. Ekonomik stratejinin ne denli önemli olduğunu bilen Atatürk, ülkenin iktisadi hedeflerinin tartışılarak belirlenmesi için 17 Şubat 1923 tarihinde İzmir'de İktisat Kongresi düzenleyerek yeni stratejileri oluşturmaya çalışmış ve uygulamaya koymuştur. Halen söz konusu kongrenin devam etmesine rağmen ülkemiz ekonomisine yön verip vermediği tartışma konusudur.

Aradan 80 yıl geçmesine rağmen ülkemizde neler oldu?

Yanlış stratejiler nedeniyle, ülkemizde kendi alanlarında yıldız olmuş firmalar bir bir yabancı sermayenin eline geçti, geçiyor, biri dur demezse geçmeye devam edecek.

Çocukluğumuzun bisküvi markası bir firmanın %51 hissesi İngilizlere, ülkemizin ilk akümülatörünün imal eden bir firmanın %100 hissesi Amerikalılara, ülkemizin en ünlü bir sabun firmasının %100 hissesi Almanlara ülkemizde en çok tanınan sıvı yemeklik yağ üreten firmasının %100 hissesi İngilizlere, özel sektör bankacığımızın ilklerinden bir bankanın Amerikalılara, bira sevenlerinin yakından tanıdığı ülkemizin ilk özel sektör bira üreticisi bir firmanın %55 hissesinin Finlandiyalılara, hepimizin yerli malı diye bildiğimiz bir boya firmasının %100 hissesinin Amerikalılara satıldığına şahit olmaktayız. Örnekleri çoğaltmak durumunda satırların, sayfaların yetersiz kalacağı ise maalesef acı bir gerçektir.

Yanlış ekonomik stratejiler, günü birlik politikalar ve hedefsiz yönetimler ülkemizi bu hale getirdi. Bölgede güçlü bir Türkiye'ye tahammülü bulunmayan Amerika ve Avrupa ülkeleri ise krizi fırsat bilerek, bu sanayi kuruluşlarımızı ekonomik değerinin çok altında bir değerde satın alarak ülke ekonomimize ağır bir darbe vurmuş durumdadır. Zira üreten bir ülke durumundan tüketen bir ülke durumuna geçme sürecimiz başlamış, yoksullaşma oranımız artmıştır.

Ülkemizin kaynaklarını kullanarak, teşvik ve koruma tedbirleri ile büyüyen bu firmaların yabancı sermayeye satışına dur diyecek BİR KURUM, YÖNETİCİ VE SİVİL TOPLUM ÖRGÜTÜNÜN çıkmaması da ilginç bir durumdur.

Hep örnek aldığımız, yaşantılarını, kültürlerini taklit ettiğimiz, dillerini ana okullarında okuyan çocuklarımıza öğretmeye çalıştığımız gelişmiş ülkelerde "Yabancı Sermaye"ye bu kadar taviz verilmek temidir?

Yakın tarihlerde Türk asıllı iş adamı Asil NADİR'in İngiltere'de bulunan Polly-Peck firmasının batırılışını tarafsız bir şekilde incelersek, bize gelişmiş ülkelerin yabancı sermayeye yaklaşımı açısından iyi bir bilgi vereceği kanaatindeyim.

Günümüzde ülkemiz; ABD ve Avrupa Birliği ülkelerinin, 70 milyon nüfuslu "Tüketim Pazarı" durumuna gelmiş durumdadır. Öyleki; ülkemize IMF, Dünya Bankası ve diğer uluslar arası finans kurumları aracılığı ile kredileri vererek tüketimi körüklemekte, ülke ekonomimiz çökertilmektedir. Zira, verilen kredilerin kullanım alanları öncelenirse asıl amacın ülkemize ekonomisinin bitirilmek isteği apaçık ortaya çıkacaktır. 2002 yılında ülkemizin, ABD ve Avrupa Birliği ile yapmış olduğu ithalat-ihracat rakamlarını inceleyecek olursak;

2002 İthalatı 42,8 Milyar\$(-)

2002 İhracatı 36,3 Milyar\$

şeklinde gerçekleştiğini görmekteyiz. 2002 yılı Dış Ticaret Açığımız, yani Dış Ticaret zararımız (-) **6,5 Milyar USD'dir.**

Ülkemizde yaşayan 4 kişilik bir ailenin yoksulluk sınırınının 1 Milyar 220 Milyon TL olarak açıklandığı günümüzde, ekonomimizi düzeltebilmek ve çocuklarımıza yaşanabilir bir ülke bırakabilmenin yolu; doğru stratejiler üretebilmek ve ulusça bu stratejiler doğrultusunda hareket etmekten geçmektedir.

Saygılarımla.

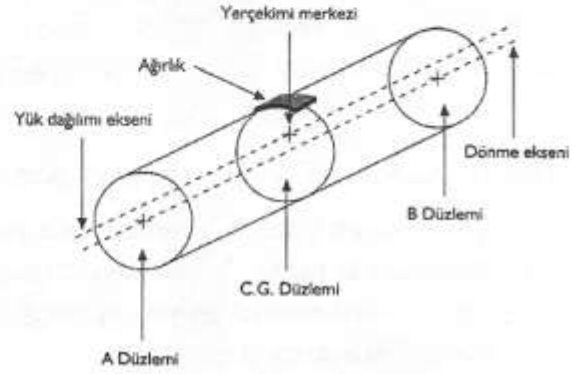
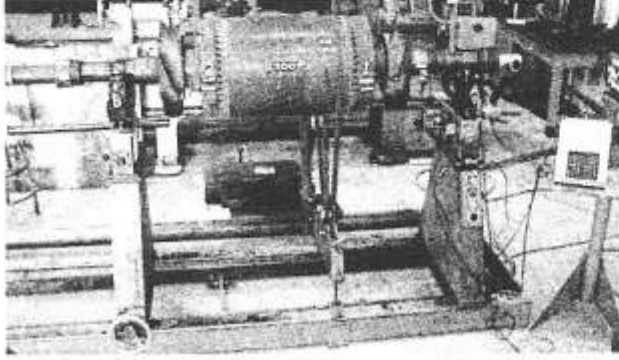
Kadir GÜRKAN

Makina Mühendisi

kadirgurkan@myynet.com

BALANSSIZLIK PROBLEMLERİ

Makinaların sağlıklı çalışmalarna etkenlerden birisi, sistem içerisindeki bazı parçalarda balanssızlıktan dolayı oluşan problemlerdir. Balanssızlık makinanın haddinden fazla kuvvete maruz kalmasına sebep olur. Balanssızlık şaftın ağırlık merkezinin geometrik merkezle aynı noktada olmamasından kaynaklanır



Üç değişik tipte balanssızlık problemi vardır.

Statik Balanssızlık

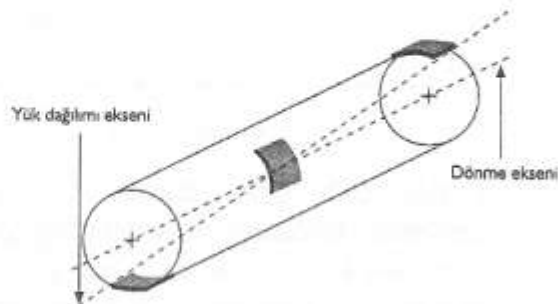
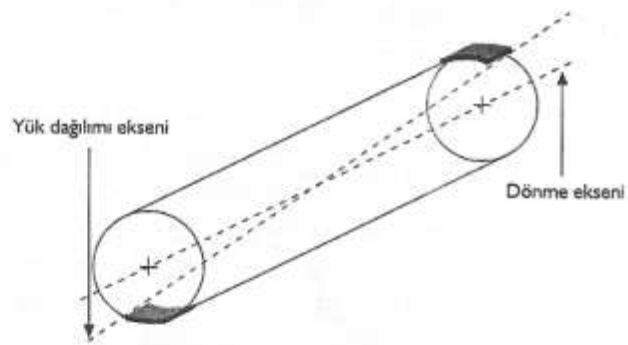
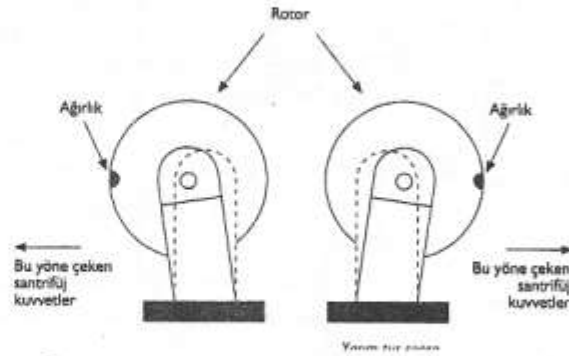
Statik balanssızlık tek kuvvet içeriyor ise meydana gelmektedir. Örnek vermek gerekir ise eğer bisiklet lastiğinin bir tarafına çamur yapıştıysanız çamur yapıştırdığınız taraf lastiğin durması anında alt tarafa kalacaktır. Aynı şekilde bu rotor ise ağır olan nokta saat 6 pozisyonunda duracaktır. Bu tip problemlere dumma esnasında da görüldüğü için statik dönmektedir.

Eş (Couple) Balanssızlık

Statik balanssızlıktan farklı olarak eş balanssızlık duraklama/dumma esnasında ölçülemez. Eş balanssızlık birbirlerinden 180 derece uzaklıkta aynı büyüklükte iki ağırlıktan dolayı ortaya çıkan problemdir. Böyle çalışan bir rotorda her iki ağırlıktan dolayı ortaya çıkan kuvvetler birbirlerini zıt yönlerde etkilerler. Bu durum şaft üzerinde yalpalamaya veya titremeye sebep olur. Bu durum şaft uçlarındaki noktalardan alınan değerlerde 180 derece faz farklılığıyla ortaya çıkar.

Dinamik Balanssızlık

Gerçek çalışma şartlarında pek çok balanssızlık dinamiktir. Dinamik balanssızlık statik ve eş balanssızlığın toplamıdır. Basit makinalarda genellikle statik balanssızlık eş balanssızlığa göre daha fazla görülmektedir. Kompleks makinalarda birden daha fazla noktada rotor üzerinde eş balanssızlık görülebilir. Eş balanssızlık sistemde daha çok farkedilir.



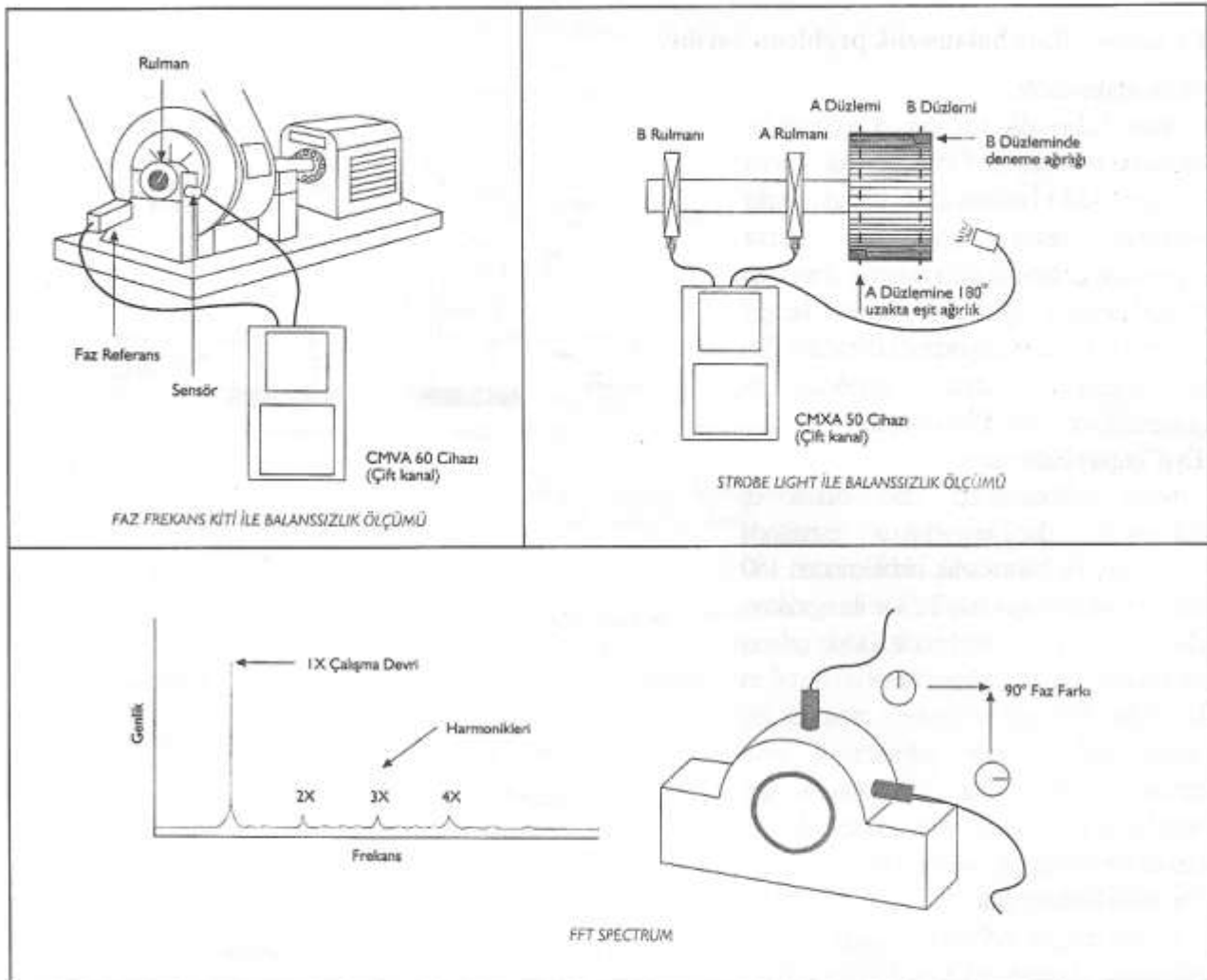
Balanssızlığı oluşturan sebepler

Değişik etkenler makina üzerinde balanssızlığa sebep olmaktadır.

- Makina parçalarının düzgün imal edilmemesi
- Rotor, kanat veya kanat ağızlarında atık parçaların ya da küçük parçaların kalması
- Şaftın malzemesine ve yapısına uygu olmayan şekilde balans ayarı yapmak
- Kanatlarda veya kanat ağızlarında korozyondan dolayı ağırlık değişmesi veya balans ağırlığının düşmesi

Balanssızlığın Sebep Olduğu Vibrasyon Karakteristiği

- Vibrasyon tek frekansta ve genliği bütün radyal noktalarda aynıdır
- Şinuzoidaldir, her bir devirde oluşan frekansta ortaya çıkar (1x)
- Spektrumda harmonikleri yani tekran gözükmmez eğer balanssızlık sade veya tek değil ise.
- Genlik hızı arttıkça artar.



Etkileri

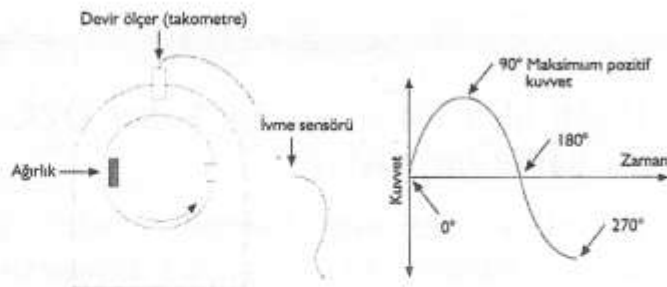
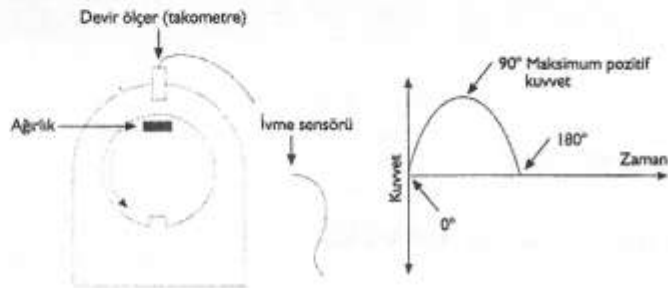
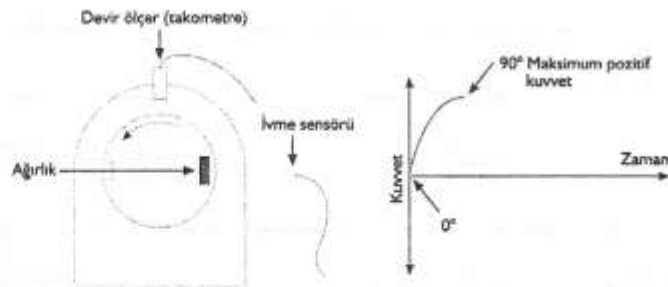
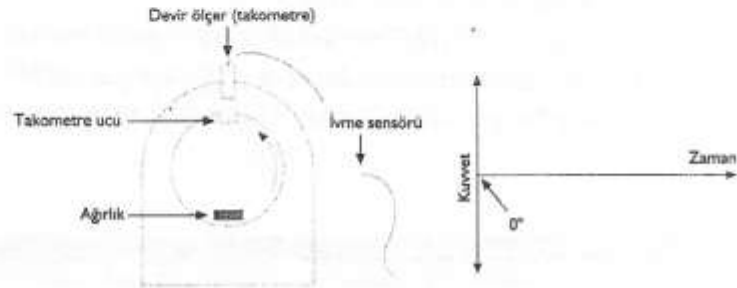
Kaplin ayarsızlığı gibi görünür. Baanssızlık genellikle rulman üzerine yüksek dinamik yük şeklinde (rulmanın taşıyabileceğinden daha fazlası) etki eder, bu da rulmanın dizayn ömründen daha kısa sürede arızalanmasına sebep olur. Rulman üzerine etki eden stres yorulmaya sebep olur ve rulmanın yük taşıma yüzeylerinde parça kopması şeklinde ortaya çıkar.

Teşhis

Vibrasyon analizi yaparak, FFT (Fast Fourier Transform) ve faz analizi yardımıyla balanssızlık problemi teşhis edilebilir.

FFT Spektrum Analizi

Balanssızlık problemi her bir devirde sinuzoidal dalga formu şeklinde vibrasyona sebep olur. FFT spectrumunda ise devrin birinci katında (IX) genliği büyük bir değer olarak görünür. Diğer arızalarda devrin birinci (IX) katında ortaya çıkabilir fakat bu tip arızalar da genellikle devrin katları (harmonikleri) olarak kendilerini göstermeye devam ederler. Genellikle IX de ortaya çıkan arıza harmonikler halinde devam ediyorsa bu arıza balanssızlık değildir. Harmoniklerin artması balanssızlığın artması görünse de yatay ve dikey desteklerin birbirlerinden farklı dayanıma sahip olması ve bu farkında büyük olması tip bir arıza olarak görünebilir.

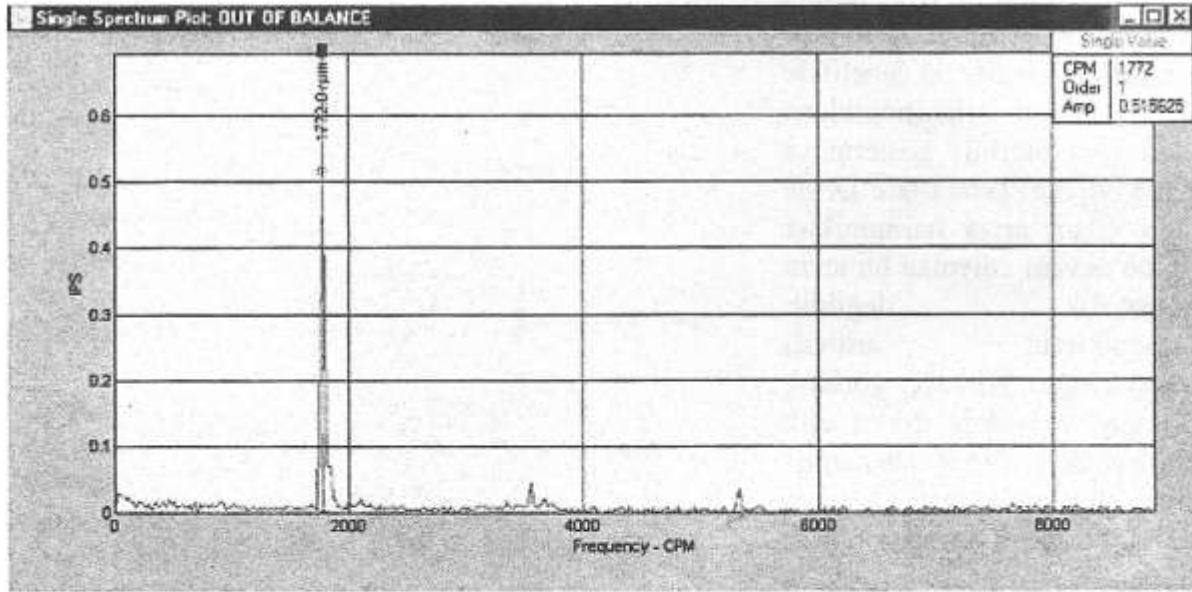


Faz Analizi

Faz analizi yaparak balanssızlık probleminin tespiti daha kolay olmaktadır. Bütün faz analizlerinde +/- 30 derece farklılıklar mekanik değişikliklerde ortaya çıkmaktadır. Yatak ve dikey pozisyonlarda sensor 90 derecelik faz farkı gösterebilir. Eğer sistemde ağırlık olarak statik balanssızlık problemi var ise makina veya kaplin noktalarındaki ölçüm alınan noktalarda faz değişmesi görülmeyebilir.

ÖZET

1. Eğer radyal ölçümlerde IX genliği yüksek ve amonikleri IX den %15' den az ise (kanat geçişleri hariç) makinada balanssızlık olabilir.
2. Balanssızlık radyal ölçümlerde ve IX genliği orta veya yüksek seviyelerde ise ve faz analizi yatak ve dikey ölçümlerde değerlerinde fark 90 derece ise balanssızlık olabilir.
3. Eğer eksenel ve radyal ölçümlerdeki vibrasyon değerleri makina üzerine etki eden büyük yüklerden ve eksenel yönde yapılan faz analizi değerleri göz önüne alındığında; balanssızlık tesbit edilebilir.



Mehmet YILMAZ

SKF

İş ve Teknoloji Dergisi, Kasım 2002

10138 Sicil Nolu Üyemiz Fahri ÖZCAN'ın işyeri geçirdiği yangın sebebiyle hasar görmüştür.

Üyemizin uğramış olduğu maddi zarar nedeniyle üzüntüsünü paylaşır bir an önce eski durumuna dönmesini temenni ederiz.

**Makina Mühendisleri Odası
Samsun Şubesi**

UCUZLUK SIRASINA GÖRE KONUTLARDAKİ KULLANIM İÇİN YAKIT FİYATLARININ KARŞILAŞTIRILMA TABLOSU

(24 Ocak 2003 Tarihinde Belirlenmiş Olan Fiyatlarla)

Yakıt	Isıl Değeri	Birim Fiyatı	Ortalama Verim	TV/1000 Kcal	TV/1000 Kcal	Yıllık Fiyat Artışı	Ucuzluk Sıralaması	En Pahalıya Göre Oran
Doğal Gaz Konut (Eskişehir)	8250 kcal/m ³	367.544 TL/m ³	%91	$\frac{367.544 \times 1.000}{8.250 \times 0.91}$	48.957	%7	1	%17
Doğal Gaz Konut (Bursa)	8250 kcal/m ³	386.500 TL/m ³	%91	$\frac{386.500 \times 1.000}{8.250 \times 0.91}$	51.482	%12	2	%18
Doğal Gaz Konut (İzmit)	8250 kcal/m ³	386.911 TL/m ³	%91	$\frac{386.911 \times 1.000}{8.250 \times 0.91}$	51.537	%12	3	%18
Doğal Gaz Konut (Ankara)	8250 kcal/m ³	386.911 TL/m ³	%91	$\frac{386.911 \times 1.000}{8.250 \times 0.91}$	51.537	%15	3	%18
Doğal Gaz Konut (İstanbul)	8250 kcal/m ³	386.911 TL/m ³	%91	$\frac{386.911 \times 1.000}{8.250 \times 0.91}$	51.537	%11	3	%18
İthal Kömür (Ankara)	8000 kcal/kg	205.000 TL/kg	%65	$\frac{205.000 \times 1.000}{6.000 \times 0.65}$	52.564	%8	4	%19
İthal Kömür (Bursa)	6000 kcal/kg	230.000 TL/kg	%65	$\frac{230.000 \times 1.000}{6.000 \times 0.65}$	58.974	%15	5	%21
Soma Kömürü (İstanbul)	5500 kcal/kg	200.000 TL/kg	%60	$\frac{200.000 \times 1.000}{5.500 \times 0.60}$	60.606	%25	6	%21
İthal Kömür (İstanbul)	6000 kcal/kg	240.000 TL/kg	%65	$\frac{240.000 \times 1.000}{6.000 \times 0.65}$	61.538	%25	7	%22
Doğal Gaz Resmi Daire (Ankara)	8250 kcal/kg	502.984 TL/kg	%91	$\frac{502.984 \times 1.000}{8.250 \times 0.91}$	66.998	%15	8	%24
Fuel-Oil No: 4 Kalorifer Yakıtı (İstanbul)	9700 kcal/kg	807.500 TL/kg	%81	$\frac{807.500 \times 1.000}{9.700 \times 0.81}$	102.775	%52	9	%36
Lpg - Mix Dökme Gaz Konut	11000 kcal/kg	1.575.000 TL/kg	%91	$\frac{1.575.000 \times 1.000}{11.100 \times 0.91}$	157.343	%50	10	%56
Lpg-Propan Dökme Gaz Konut	11100 kcal/kg	1.593.000 TL/kg	%91	$\frac{1.593.000 \times 1.000}{11.100 \times 0.91}$	157.707	%49	11	%56
Gazyağı (İstanbul)	10400 kcal/kg	1.550.000 TL/kg	%85	$\frac{1.550.000 \times 1.000}{10.400 \times 0.85}$	175.339	%30	12	%62
Lpg 12 Kg - Tüp (İstanbul)	11000 kcal/kg	1.799.167 TL/kg	%91	$\frac{1.799.167 \times 1.000}{11.000 \times 0.91}$	179.737	%46	13	%63
Motorin (İstanbul)	10200 kcal/kg	1.611.837 TL/kg	%85	$\frac{1.611.837 \times 1.000}{10.200 \times 0.85}$	185.910	%44	14	%66
Elektrik 150 Kw'a Kadar Konut (İstanbul)	860 kcal/kWh	160.760 TL/kWh	%99	$\frac{160.760 \times 1000}{860 \times 0.99}$	188.818	%13	15	%67
Elektrik 150 Kw'ın Üstü Konut (İstanbul)	860 kcal/kWh	241.140 TL/kWh	%99	$\frac{241.140 \times 1000}{860 \times 0.99}$	283.228	%13	16	%100

* Son bir yıllık Dolar artışı % 23 olmuştur.

1- K.D.V. Dahil fiyatlar alınmıştır.

2- İşletme veriminin bir bölümü verim değerlerinin içerisinde gösterilmiştir. (Örneğin, sanayide kömürün daha iyi verimle yakılacağı kabul edilmiştir.)

3- Yakma yan maliyetleri verim değerine eklenmiştir. (Yakıt hazırlama, depolama ve işletme giderleri.)

4- Bu tablo yakıtların yaklaşık işletme maliyetleri hakkında fikir verebilmek için hazırlanmıştır. Otomatik kontrol bakımı, bakım kalitesi gibi nedenlerle daha uygun maliyetler oluşturulabilir.

5- Mix dökme gazın kullanımında buharlaştırıcı gerekmektedir. İşletme maliyetleri göz önüne alınmamıştır.

UCUZLUK SIRASINA GÖRE SANAYİDEKİ KULLANIM İÇİN YAKIT FİYATLARININ KARŞILAŞTIRILMA TABLOSU

(24 Ocak 2003 Tarihinde Belirlenmiş Olan Fiyatlarla)

Yakıt	Isıl Değeri	Birim Fiyatı	Ortalama Verim	TL/1000 Kcal	Yıllık Fiyat Artışı	Ucuzluk Sıralaması	En Pahalıya Göre Oranı	
Doğal Gaz Sanayi (Botaş)	8250 kcal/m ³	268.733 TL/m ³	%93	$\frac{268.733 \times 1.000}{8.250 \times 0.93}$	35.025	%1	1	%22
Doğalgaz Sanayi (İstanbul-Igdaş)	8250 kcal/m ³	311.196 TL/m ³	%93	$\frac{311.196 \times 1.000}{8.250 \times 0.93}$	40.560	%1	2	%25
İthal Kömür (Ankara)	6000 kcal/kg	173.729 TL/kg	%69	$\frac{173.729 \times 1.000}{6.000 \times 0.69}$	41.964	%7	3	%26
İthal Kömür (Bursa)	6000 kcal/kg	194.915 TL/kg	%69	$\frac{194.915 \times 1.000}{6.000 \times 0.69}$	47.081	%17	4	%30
Soma Kömür (İstanbul)	5500 kcal/kg	169.491 TL/kg	%65	$\frac{169.491 \times 1.000}{5.500 \times 0.65}$	47.410	%25	5	%30
Fuel-Öl (6 No) (İstanbul)	9200 kcal/kg	389.690 TL/kg	%83	$\frac{389.690 \times 1.000}{9.200 \times 0.83}$	51.033	%43	6	%32
Lpg Mıx Dökme Gaz Sanayi	11000 kcal/kg	1.201.000 TL/kg	%92	$\frac{1.201.000 \times 1.000}{11.000 \times 0.92}$	118.676	%40	7	%74
Lpg Propan Sanayi	11100 kcal/kg	1.300.000 TL/kg	%92	$\frac{1.300.000 \times 1.000}{11.100 \times 0.92}$	127.301	%45	8	%80
Elektrik Sanayi (İstanbul)	860 kcal/kwh	128.050 TL/kwh	%99	$\frac{128.050 \times 1.000}{860 \times 0.99}$	150.399	%13	9	%94
LPG 45kg - TÜP (İstanbul)	11000 kcal/kg	1.531.074 TL/kg	%92	$\frac{1.531.074 \times 1.000}{11.000 \times 0.92}$	151.292	%45	10	%95
Motorin (İstanbul)	10200 kcal/kg	1.365.964 TL/kg	%84	$\frac{1.365.964 \times 1.000}{10.200 \times 0.84}$	159.426	%44	11	%100

NOTLAR :

Not 1: USD Dolarının son bir yıllık değer artış oranı % 23 olmuştur.

1- K.D.V. hariç fiyatlar alınmıştır.

2- İşletme veriminin bir bölümü verim değerlerinin içerisinde gösterilmiştir. (Örneğin, sanayide kömürün daha iyi verimle yakılacağı kabul edilmiştir.)

3- Yakma yan maliyetleri verim değerine eklenmiştir. (Yakıt hazırlama, depolama ve işletme giderleri)

4- Bu tablo yakıtların yaklaşık işletme maliyetleri hakkında fikir verebilmek için hazırlanmıştır. Otomatik kontrol kullanımı, bakım kalitesi gibi nedenlerle daha uygun maliyetler oluşturulabilir.

ÜLKEMİZİN 2002 YILI KESİNLEŞMİŞ MAKRO GÖSTERGELERİ

MAKRO GÖSTERGELER	Birim/Unit	1999	2000	2001	2002
REEL EKONOMİ					
GSMH (TL)	Trilyon TL	78.283	125.596	179.480	283.200
GSMH (USD)	Milyar USD	187,4	200,0	148,2	165,6
GSMH (Kişi Başına USD)	USD	2.880	2.948	2.160	2.400
Büyüme	%	-6,1	6,3	-9,4	6,2
FİYATLAR					
TEFE (Yıl Sonu)	%	62,9	28,3		88,6
TÜFE (Yıl Sonu)	%	68,8	35,9		68,4
DÖVİZ KURU					
TL/\$ (Yıl Ortalaması)	TL	418.823	626.519	1.228.000	1.530.000
ORT. HAZİNE FAİZİ (Yıllık Bileşik Ort)	%	105,5	36,0	63,9	49,8
İSSİZLİK ORANI	%	7,4	6,6	8,5	9,9
BÜTÇE					
Bütçe Gelirleri	Trilyon TL	18.933	33.756	51.813	76.400
Vergi Gelirleri	Trilyon TL	14.802	26.514	39.768	59.635
Vergi Dışı Gelirler	Trilyon TL	3.848	6.776	11.375	15.262
Hibe	Trilyon TL	8	0	1	405
Katma Bütçe	Trilyon TL	275	466	669	1.098
Bütçe Giderleri	Trilyon TL	28.085	46.602	80.379	115.485
Faiz Dışı Giderler	Trilyon TL	17.285	26.065	39.314	63.614
Personel	Trilyon TL	6.912	9.982	15.204	23.160
Diğer Cari	Trilyon TL	2.261	3.611	5.164	7.889
Yatırım	Trilyon TL	1.544	2.472	4.140	6.887
Faiz Giderleri	Trilyon TL	10.721	20.440	41.065	51.871
Diğer Transferler	Trilyon TL	6.568	10.000	14.806	25.678
Bütçe Dengesi	Trilyon TL	-9.152	-12.846	-28.566	-39.085
Faiz Dışı Bütçe Dengesi	Trilyon TL	1.569	7.594	12.499	12.786
Faiz Dışı Bütçe Dengesi/GSMH	%	2,0	6,0	7,0	4,5
Bütçe Emanetleri	Trilyon TL	410	497	1.490	1.765
Avanslar	Trilyon TL	-383	-402	-5.041	2.933
Nakit Dengesi	Trilyon TL	-9.125	-12.751	-32.117	-34.387
BORÇ GÖSTERGELERİ					
Kamu İç Borç Stoku	Trilyon TL	22.920	36.420	122.157	149.870
Tahvil	Trilyon TL	19.683	34.363	102.128	112.850
Bono	Trilyon TL	3.237	2.057	20.029	37.020
Kamu İç Borç Yüklü	%	29	29	67	54
Toplam Dış Borç Stoku	Milyar USD	103	120	115	128
Orta Uzun Vadeli Dış Borçlar	Milyar USD	80	92	99	114
Kısa Vadeli Dış Borçlar	Milyar USD	23	28	16	14
Kamu Dış Borç Stoku	Milyar USD	42	54	60	70
Kamu Dış Borç Yüklü	%	23	27	40	38
Kamu Toplam Borç Stoku	Milyar USD	97	112	159	170
Kamu Toplam Borç Yüklü	%	52	56	108	92
ÖDEMELER DENGESİ					
İhracat	Milyar USD	26,6	31,2	35,1	36,3
İthalat	Milyar USD	-40,7	-53,5	-39,9	-42,8
Dışticaret Dengesi	Milyar USD	-14,1	-22,3	-4,8	-6,5
Cari İşlemler Dengesi	Milyar USD	-1,4	-9,8	3,3	0,2
Turizm Gelirleri	Milyar USD	5,2	7,6	8,1	8,2
İşçi Gelirleri	Milyar USD	5,3	4,6	2,8	1,8
Sermaye Hareketleri	Milyar USD	4,6	9,4	-13,9	1,6
Net Hata ve Noksan	Milyar USD	1,9	-2,7	-2,4	-2,1
YABANCI SERMAYE İZİNİ	Milyon \$	1.700	3.060	2.739	997
PARASAL GÖSTERGELER					
Emisyon	Trilyon TL	2.391	3.772	5.511	8.069
MEYDUAT TOPLAMI	Trilyon TL	39.894	56.293	106.782	134.175
TL Mevduat	Trilyon TL	21.500	30.918	44.280	57.275
YP Mevduat	Trilyon TL	18.394	25.375	58.238	74.241
Bankalararası Mevduat		3.222	8.296	4.264	2.659
KREDİ STOKU	Trilyon TL	16.772	27.775	34.694	34.737
Kredi/Mevduat Oranı	%	42,0	49,3	33,8	26,4
MB UA DÖVİZ REZERVLERİ	Milyar USD	23,2	21,6	18,7	26,7

Kaynaklar

T.C. Hazine Müsteşarlığı
T.C. Maliye Müsteşarlığı
Devlet İstatistik Enstitüsü

T.C. Dış Ticaret Müsteşarlığı
T.C. Merkez Bankası
www.magfi.gilmez.nom.tr

ENERJİ HABERLERİ

Mavi Akım'da İlk Gaz

Rusya ve Türkiye arasında Karadeniz yatağından döşenen Mavi Akım doğal gaz boru hattına 28 Aralık 2002 tarihinden itibaren gaz pompalanmaya başlandı. Rusya tarafında denize girdiği Krasnodar bölgesindeki Beregovaya kompresör istasyonundan başlayan hattan pompalanan gaz, Samsun'a ulaştı. BOTAŞ yetkililerinin yaptığı açıklamaya göre, Türkiye, Mavi Akım doğal gaz boru hattından gelecek gazı en geç 15 Ocak'tan itibaren kullanmaya başlayacak.

EPDK elektrik iletim ve doğal gaz katılım ücretlerini açıkladı

Elektrikte iletim ek ücretinin 1 Ocak 2003 tarihinden itibaren Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi'nin iletim tarifesinin binde 7'si olarak uygulanması kararlaştırıldı. Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun (EPDK) 30 Aralık 2002 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan kararlarına göre, elektrikte ek iletim ücreti, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi'nin iletim tarifesinin binde 7'i olarak uygulanacak. Söz konusu 7'lik iletim ek ücreti, Türkiye Elektrik İletim A.Ş tarafından aylık olarak hesaplanacak ve takip eden ayın 20'sine kadar Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu hesabına yatırılacak. Doğal gaz piyasasında faaliyet gösteren lisans ve sertifika sahibi tüzel kişilerin ödemekle yükümlü oldukları katılma payı oranı da 1 Ocak 2003'den itibaren binde 1 olacak.

Kurumun 30 Aralık'ta yürürlüğe giren doğal gaz piyasasındaki serbest tüketicilere ilişkin kararı ile de, Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nun yürürlüğe girdiği tarihten önce alınmış kanuni bir hak, belge, izin ve yetkilendirmeye dayanarak doğal gaz dağıtımında bulunan şehir içi doğal gaz dağıtım tüzel kişilerinin sorumluluk alanları dahilindeki serbest tüketici olma sınırları düzenlendi.

Buna göre, doğal gaz dağıtım lisansı ihalesi yapılacak şehirlerde, gelişmişlik durumu, gaz tüketici ve şehirlerde altyapı durumlarının teşviki amacıyla serbest tüketici olma sınırı ve uygulama süresi, Kurul tarafından belirlenerek ihale ilanında duyurulacak.

Bir önceki takvim yılına ait toplam doğal gaz tüketimleri ya da içinde bulunulan yılda gerçekleşen tüketim, serbest tüketici olma sınırından fazla olan tüketici ve kullanıcı birlikleri, serbest tüketici olma statüsünü kazanacak.

Dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler, serbest tüketici olma statüsünü kazanan tüketicilere 15 gün içinde serbest tüketici kapsamına dahil olduklarına ilişkin yazılı bildirimde bulunacak. Bildirimde, serbest tüketicinin doğal gazı kendisinden satın almaya devam edebileceği veya herhangi bir tedarikçiden de alma hakkına sahip bulunduğu da bildirilecek.

Düzenleme çerçevesinde dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler, doğalgaz tüketim miktarları serbest tüketici sınırının altında kalan serbest tüketicilere, ilgili takvim yılı sonundan itibaren 15 gün içinde serbest tüketici kapsamından çıktıklarına dair yazılı bildirimde bulunacak.

Serbest tüketici olmak için aranan yıllık tüketim miktarı sınırı olarak belirlenen ve metreküple ifade edilen doğal gaz miktarının hesaplanmasında, 9 bin 155 kcal/m³ üst ısı değer esas alınacak.

Sanayi Elektrikinin Fiyatı Yeniden Belirleniyor

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın, sanayide kullanılan elektriğin fiyatını yüzde 15-17 arasında indirebileceği belirlendi. Enerji ve Tabii Bakanı Hilmi Güler, AKP'nin de taahhütleri arasında yer alan ucuz enerji konusunda çalışma yapılması için bakanlık bağlı ve ilgili birimlerine talimat vermişti.

Elektrik Üretim A.Ş (EÜAŞ), BOTAŞ, Türkiye Kömür İşletmesi (TKİ) ve TEDAŞ tarafından ayrı ayrı yapılan çalışmaların, Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş. (TETAŞ) tarafından bir araya getirilerek rapor halinde Bakan Güler'e verildiği belirtildi. Hilmi

Güler'in, önümüzdeki günlerde konuyu Bakanlar Kurulu'na götüreceği ve görüşmelerin ardından 'en makul' olan düzeyde indirimin devreye konulacağı kaydedildi.

EÜAŞ, ürettiği ve TETAŞ'a verdiği elektriğin kwh fiyatını, kasım ayından geçerli olmak üzere yüzde 5.2 oranında indirerek, 58 bin liradan 55 bin liraya düşürdü. En köklü indirim ise BOTAŞ'tan geldi. Edinilen bilgilere göre BOTAŞ, elektrik fiyatlarının tatmin edici biçimde düşürülebilmesi için yap-işlet-devret (YİD) ve yap-işlet (Yİ) santrallerine verdiği doğalgazda önemli sayılabilecek oranda indirim yapacak. BOTAŞ, 'kesintisiz müşteri grubu' olarak tanımlanan söz konusu santrallara verdiği gazın fiyatını, yüzde 14 dolayında indirerek, 188 dolardan 165 dolara düşürecek. Yakıttaki bu indirimlerle birlikte faturalar üzerindeki yüzde 3.5'lik TRT, yüzde 1 fon ve yüzde 1 belediye payının da kaldırılması durumunda sanayiye verilecek elektriğin fiyatının, yüzde 15-17 arasında düşürülebileceği hesaplandı.

Elektrik Sayaçlarının Özellikleri Yeniden Belirlendi

Elektrik Piyasası Düzenleme Kurumu'nun, elektrik piyasasında kullanılacak sayaçların asgari özelliklerinin belirlenmesi amacıyla hazırlanan tebliği 8 Aralık 2002 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Tebliğe göre, tüketicilere, elektronik ve programlanabilen, takvime bağlı tüketimlerin tespit edilmesi, çok zamanlı tarifelerin uygulanması ve diğer işlemlerin zaman bazında değerlendirilmesini sağlayacak nitelikte gerçek zaman saatine sahip sayaçlar tesis edilecek.

Tüketici sayaçlarının, en az dört ayrı tarife diliminde bir günü en az 8 zaman dilimine bölerek ölçme ve kayıt yapma özelliğine sahip olması gerekecek. Perakende satış lisansı sahibi dağıtım şirketlerinden düzenlemeye tabi tarifeler yoluyla elektrik enerjisi ve/veya kapasite satın alan tüketicilerin mevcut sayaçlarını değiştirme zorunluluğu bulunmuyor.

Bu arada, tebliğin geçici hükümlerine göre, mevcut sözleşmeler kapsamında işletme hakkı devri, yap-işlet-devret modelleri yoluyla elektrik üretim faaliyetinde bulunan tesislere, lisans alınma tarihini takip eden 30 gün içinde tebliğde tanımlanan sayaçlar tesis edilecek.

Ayrıca, Elektrik Üretim A.Ş ve bağlı ortaklıklarınca işletilmekte olan elektrik üretim tesisleri ile Elektrik Üretim A.Ş tarafından hizmet alımı yoluyla işlettilmekte olan mobil santrallara 31 Aralık 2003 tarihine kadar, otoprodüktörler ve otoprodüktör grubu ortaklıklarının tesislerine 3 Mart 2003 tarihine kadar tebliğ hükümlerine uygun sayaçlar takılacak.

İletim sistemine doğrudan bağlı serbest tüketicilerin tesislerine 3 Mart 2003'e, iletim sistemi ile dağıtım sistemlerinin bağlantı noktalarına 31 Aralık 2003 tarihine kadar söz konusu sayaçlar tesis edilecek.

Türkmen Gazına Yeşil Işık

Türkmen gazının Türkiye üzerinden Avrupa'ya taşınması projesine yeni umut ışığı doğdu. Türkmenistan'a sürekli sorun çıkaran Azerbaycan, Türkiye pazarına tek başına girme umudunu kaybetmeye başlayınca projeyi birlikte yapmak için Türkmenistan'a yeşil ışık yaktı.

Türkiye'nin gaz piyasasının Türkmen ve Azeri gaz projelerini kaldırmayacağı düşünülmese de, Avrupa Birliği'nin 10 yıl içinde 100 milyar metreküpü bulan arz açığı yaşayacağı yönündeki beklenti projenin gerçekleşme şansını artırdı. Mavi Akım'ın yapılmasıyla birlikte kısa ve orta vadede Türkiye pazarına girme şansı görünmeyen Türkmen gazının Afganistan-Pakistan üzerinden Hindistan'a kadar götürülmesine ilişkin Doğu projesi hızlı biçimde ilerlerken, Türkmenler Batılı pazarların da kendilerine açılacağı görüşünü dile getirdiler.

Türkiye'nin gaz talebinde önemli miktarda bir düşüş olduğunu anlatan Türkmen kaynakları, "Trans-Hazar Projesi'nin gerçekleşmesinin önündeki en önemli engellerden birisi, Azerbaycan'ın Şahdenizi gazını Türkiye'ye satmak istemesiydi. Ancak Azeriler ve projenin asıl sahibi BP de gördü ki, Türkiye'ye tek başlarına kısa veya orta vadede gaz satmaları mümkün olmayacak. Çünkü pazar Ruslar tarafından kapatılmış durumda. Ayrıca Azeri

gazının tek başına Türkiye'ye taşınmasının yatırım riskini kimse üstlenmez. Bu durumda Azerbaycan'dan Türkmenistan'a işbirliği sinyalleri gelmeye başladı" dediler. Türkmenistan'ın çaresizlik sebebiyle Rusya ve İran'a düşük fiyattan gaz satışı yaptığını hatırlatan kaynaklar, "Doğu projesi çok önemli ancak Türkmen gazının Batı'ya da gitmesi gerekli. Bunun için Türkiye çok önemli konumda. Transit ülke ama aynı zamanda gazın belli bir bölümünü de tüketmesi gerekli. Avrupa Türkmen gazını çok istiyor. Çünkü Rusya'nın Avrupa pazarındaki tekeline kırmak istiyor. AB'nin teşviki, Azeriler'in de ortaklaşa çalışmaya yanaşmasıyla projenin şansı çok arttı" dediler.

Türkiye'nin yeni doğalgaz stratejisini Avrupa ülkelerine gaz satmak olarak kurguladığını hatırlatan kaynaklar, Türkiye'nin Rus gazını Avrupa'ya satamayacağını, Avrupa'nın zaten Rus gazının etkisini kırmaya çalıştığını, dolayısıyla bu stratejiyi besleyebilecek tek gazın Türkmenistan ve Azerbaycan'da olduğunu ve iki projenin birlikte hareket etmesinin büyük bir avantaj olduğunu belirttiler.

Bakü - Ceyhan'a Kazak Petrolü

Kazakistan, Bakü-Ceyhan petrol boru hattına Hazar Denizi'nden çıkan petrolünden günde 400 bin varil aktarabileceğini duyurdu. Ülkenin devlete ait petrocülük şirketi Kazmunaigaz'ın Genel Müdürü Kairgeldi Kabildin yaptığı açıklamada "Azerbaycan'la Kazak firmaların Bakü-Ceyhan hattına katılmalarını garanti altına alan bir anlaşma imzalamayı düşünüyoruz" derken, "Araştırmalarımıza göre Kaşagan bölgesi dahil Kazakistan'dan günde 400 bin varil ham petrol Bakü-Ceyhan'a aktarılabilir" diye konuştu.

Hazar Denizi'nin Kazakistan'a ait Kaşagan bölgesinde geçen yıl, son 30 yılın en büyük ham petrol rezervi bulunmuştu. İtalyan Agip firmasının operatörlüğünü üstlendiği ve 2005 yılında üretime geçmesi beklenen bölgede 13 milyar varil ham petrol bulunduğu belirlenmişti.

ABD'nin bölgeden Bakü-Ceyhan'a bağlanan bir hat inşa etmeyi önerdiği ancak bunun henüz kesinleşmediği bildiriliyor. Eski Sovyetler Birliği üyesi olan Kazakistan, 2010 yılına kadar günlük petrol üretimini üçe katlayıp 3 milyon varile çıkararak dünya çapında bir üretici olmak istiyor. Ülke halen üretimini Rusya üzerinden dünya pazarlarına satıyor.

İGDAŞ Satışa Çıkıyor

Hukuki altyapı çalışmaları tamamlanan İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne ait 18 şirketin özelleştirilmesi 6-8 ay içinde tamamlanacak.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kaynak Geliştirme ve İştirakler Daire Başkanı Kaan Rasim Aytoğlu, aralarında İGDAŞ, İsfalt, İston gibi tekel konumunda olan 18 belediye iktisadi teşekkülünün (BİT) hukuki altyapıları hazırlanarak özelleştirmeye hazır hale getirildiğini bildirdi. Aytoğlu, şirketin tamamını tek bir sermaye grubuna satma yerine, farklı imtiyazlı hisselerle bölerek satmayı amaçladıklarını ifade etti.

Aytoğlu, imtiyazlı hisselerin satışında birinci önceliği şirket çalışanlarına tanıdıklarını, ardından Büyükşehir Belediyesi çalışanları, İstanbullular ile yerli ve yabancı sermayenin geldiğini belirterek, sermayenin sürdürülebilir sürekliliğini, sermaye yelpazesini genişletmeyi amaçladıklarını kaydetti.

BİLGİSAYAR + TEKNOLOJİ = İLGİNÇ ÜRÜNLER

Yazıyı Dijital Ortama Aktaran Kalem

Tasarımı hoş sıradan bir kalem gibi gözüküyor ama öyle değil. Sahip olduğu kızıl ötesi kamera, Bluetooth verici ve işlemcisi ile sizin herhangi bir yere yazdığınız yazıyı dijital ortama aktarıyor. Yazdıklarınızı cep telefonunuza, PDA'nıza ya da bilgisayarınıza aktarmanız mümkün. Bu sayede kendi el yazınızla yazılmış dosyalar saklayabilir, mesajlar atabilir hatta mesaj ve dosyalarınıza bu kalemle yaptığınız çizimleri ekleyebilirsiniz. Alıştığımız diğer benzer ürünlerdekinin aksine yazı karakterleri konusunda herhangi bir sınırlandırma getirilmemiş olması ise ChatPen'i gerçek bir kullanıcı dostu ürün haline getiriyor.



Duygusal Fare

IBM'in Mavi Göz projesi çerçevesinde geliştirilen ürünlerden biri olan Duygusal Fare kullanıcısının duygusal durumunu sezme yeteneğine sahip. Nabız, vücut ateşi, genel somatik aktivite ve galvanik deri tepkisi gibi duygusal verileri ölçen bilgisayar faresi, kullanıcısının duygusal durumunu anlayıp, bu duygulardaki değişimi algılayabiliyor.

Giyilebilir Bilgisayar

ABD'de Xybernaut şirketinin geliştirdiği Poma adlı bilgisayar, başın üzerine yerleştiriliyor ve kullanıcı e-mail'lerini kontrol ediyor, müzik dinliyor hatta oyun bile oynayabiliyor.

Tam göz hizasında minik bir ekranı bulunan giyilebilir bilgisayar hakkında bilgi veren şirketin başkanı Edward Newman, Poma'yla birlikte cep telefonu, avuçiçi bilgisayar ve MP3 player'ı ayrı ayrı taşımaya gerek kalmadığını belirtiyor. Masaüstü bilgisayar, avuçiçi bilgisayar ve cep telefonunun bir karışımı olan Poma, küçük bir kitap büyüklüğündeki bilgisayar ve alın üzerine takılan 2.5 cm'lik renkli ekrandan oluşuyor.

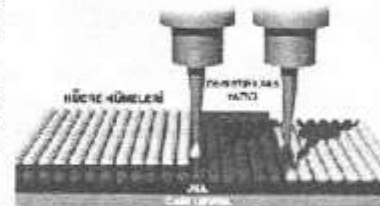


Giyilebilir bilgisayar Poma, optik özellikli bir mouse ile idare ediliyor. Minik ekran gözün hemen önünde bulunduğu için, kullanıcı, ekranı çok daha büyükmüş gibi algılıyor. Mart ayında ABD'de piyasada olması beklenen Poma'nın 1499 dolardan satılacağı belirtiliyor. Bilgisayarı Hitachi tarafından üretilen Poma, Microsoft'un Windows işletim sistemiyle çalışıyor.

Yazıcıyla Canlı Doku Oluşturdular

Amerikan bilim adamları, yapısı değiştirilmiş kartuşlu bir yazıcı yardımıyla canlı hücrelerden üç boyutlu doku oluşturmayı başardılar. New Scientist dergisindeki habere göre, bilim adamları, bunun ilk adım olduğunu, ilerde aynı yolla karmaşık dokular ve hatta organların yapılabileceğini söylediler. Clemson Üniversitesi'nde görevli bilim adamı Thomas Boland ve araştırmanın başkanı Vladimir Mironov, yazıcının kartuşundaki mürekkebi çıkararak, yerine, içinde canlı hücreler olan bir jel koyduklarını kaydettiler.

Üç boyutlu yapının oluşması için yazma işleminin kat kat yapıldığını belirten Mironov, zehirli olmayan ve biyolojik olarak parçalanabilen jelin canlı hücreler için destek oluşturduğunu belirtti. Jel, yazma işleminden sonra 32 derecede sertleşiyor, 20 derecenin altında ise sıvı hale geliyor. Hücreler belirli bir zaman sonra dokuya dönüştüğünde jel görevini tamamlamış oluyor ve kolaylıkla dokudan ayrılabilir.



Normal kartuşlara çeşitli renkte mürekkep koyulduğu gibi, bu yöntemde de çeşitli hücrelerin kullanılabilceğini söyleyen Mironov, böylece çeşitli hücre tiplerinden karmaşık yapıların oluşturulmasının mümkün olacağını kaydetti. Mironov ve Boland, bu yöntemle yakında atardamar, kılcal damar ve toplardamar oluşturmayı umuyorlar.

Mehmet Şen

MMO Samsun Şube OBYS Sorumlusu

İNTERNETE DOKUNUN

Günümüzde getirdiği kolaylıklar düşünüldüğünde bundan sonra onsuz olamaz denilebilecek bir kullanım yaygınlığına ulaşan internet; bilgisayar ve iletişim dünyası için daha önce benzeri görülmemiş bir devrimdir. Diğer bir deyişle; dünya çapında büyük kapasiteye sahip olan bir yayın organı, bilgi dağıtımı için ideal bir mekanizma, coğrafi konumdan bağımsız insanlar ve bilgisayarlar arasında etkileşim ortaklığı kurulan bir ortamdır.

İnternetin en önemli özelliği birebir iletişim kurmasından önce "inter aktif" iletişim sağlamasıdır. Yani iki taraf arasında, kullanıcının taleplerine göre yönlenen bir bilgi akışının hızlı, etkili ve doğru olarak gerçekleşmesidir.

Dünyada internet kullanımının artması, iletişim altyapısının güçlenmesi ve güvenlik konusundaki endişelerin büyük oranda ortadan kalkmasını sağlayan güvenlik teknolojilerinin gelişmesi, ticaretin internet üzerinden yapılmasını (e-ticaret) ve tüm dünyada hızla yaygınlaşmasını sağlamıştır.

Ticaretin internet aracılığı ile yeni bir boyuta taşınması, eskiden beri en büyük problemleri ürettikleri ürünün satılabilmesi için hedef kitleye ulaşabilmelerini sağlayacak pazarlama kanallarından mahrum olan küçük işletmeleri, yeni düzene adapte olamazlarsa küresel üretim ve satış yapan işletmeler karşısında çaresiz kalacakları gerçeği ile karşı karşıya bırakmıştır. İnternet işte tam bu noktada KOBİ'lere etkili ve ucuz bir pazarlama kanalı sunarak tüm dünyada milyonlarca kişi ve kuruluşu hedefleyebilmelerini sağlamaktadır. KOBİ'ler böylelikle yüksek yatırım ve harcama yapmak zorunda kalmadan bir çok pazara girebilme, bu pazarlarda hızlı, ucuz ve kaliteli ürün sunabilme fırsatına kavuşacaklardır.

Ülkemizdeki işletmelerin %99.8 ini teşkil eden küçük ve orta boy işletmeleri bilişim yatırımları anlamında desteklemek ve yeni ekonomiye tanışmalarını sağlamak amacıyla Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun 02/06/1998 tarihinde aldığı kararlar dahilinde KOSGEB tarafından Küçük Ve Orta Boy İşletmelerin yoğunlaştığı organize sanayi bölgelerinde ve küçük sanayi sitelerinde "İnternet Kiraathaneleri" kurulmasına ilişkin bir proje başlatılmıştır.

KOSGEB'in bilişim teknolojilerinin KOBİ'lerde yaygınlaştırılmasına yönelik politikalarının ışığında Samsun ilimizde KOSGEB-Samsun Organize Sanayi Bölgesi (2000), KOSGEB-Samsun Ticaret ve Sanayi Odası (2003) ve KOSGEB-Samsun Marangozcular ve Döşemeciler Odası (2003) İşbirliği İle üç tane *İNTERNET KIRAATHANESİ* hizmete girmiştir. Verilen hizmetlerde herhangi bir bedel talep edilmemektedir.

İnternet Kiraathanelerimizin amacı KOBİLERİN mevcut e-ticaret imkanlarından yararlandırılabilmesi için;

- yenilikleri ve bilgi teknolojilerini yaygın olarak kullanımı sağlamak,
- teknolojiye yakınlaşmalarını sağlamak,
- internet kullanımını teşvik etmek,
- rekabetin artması karşısında değişimlerine yardımcı olabilmek,
- KOBİNET'i yaygın ve etkin olarak kullanabilmelerini sağlamak,
- internet ve teknolojilerine adaptasyonlarını kolaylaştırmak için eğitimler vermek,
- yurt dışına açılmalarını sağlamak üzere KOSGEB'in sınır ötesi iş birliği programlarından yararlanmalarını sağlamak,

KOSGEB Avrupa Bilgi Merkezi faaliyetleri kapsamında bilgi hizmetlerinden faydalanması sağlamaktır .

Aşağıdaki tabloda İnternet Kiraathanemizin yıllara göre faaliyetlerini görebilirsiniz.

YIL	KOBİNET ÜYELİĞİ (Firma Sayısı)	EĞİTİM (Kişi Sayısı)	BİLGİ ERİŞİMİ (Firma Sayısı)	GENEL BİLGİLENDİRME (Firma Sayısı)	İŞ VE İHALE DUYURUSU (Firma Sayısı)
2000	44	-	14	250	340
2001	55	5	36	180	181
2002	47	29	22	28	130

Amacımız hizmetlerimizin daha geniş kitlelere dağılmasını sağlayarak internet kullanımını yaygınlaştırmaktır. Bu nedenle her yıl internetin Türkiye’de kullanılmaya başladığı tarih olan 12 Nisan’ı kapsayacak şekilde kutlanan “İnternet Haftası” etkinliklerimizde olmaktadır. Geçen yıllarda internet Haftasını seminerler, eğitimler ve konferanslar düzenleyerek kutlamıştık. Bu yıl İnternetin Türkiye’ye Gelişinin 10. Yılı’nı kutlayacağımız 7-20 Nisan İnternet Haftası olarak ilan edilmiştir. Amacımız İnternet Haftası etkinliklerini, tüm Samsun’a yayarak bir İnternet Şenliğine, dönüştürebilmektir.

KOSGEB olarak, çabaları koordine etmek, toplumda bu konudaki potansiyeli açığa çıkartarak, hayata geçmesine katkıda bulunmak düşüncesiyle İnternetle ilgili her kesimden; kurumlar, firmalar, yerel yönetimler ve bireylerden bu etkinliklere katkıda bulunmalarını bekliyoruz. Bu etkinlikleri, tüm Samsun’a yaymak istiyoruz. İnternetin önemine inanmış her kişi ve kurumu kendi olanakları ölçüsünde katkıda bulunmaya çağırıyoruz.

Elif GÜRKAN

Kimya Y. Müh.

**KOSGEB-Organize Sanayi Bölgesi İşbirliği İle
İnternet Kiraathanesi Danışmanı**

İNSAN KAYNAKLARI

Son yıllarda yaşamın her alanında hızla ilerleyen internet, İnsan Kaynakları alanında da oldukça önemli bir yere geldi. İnsanlar mesleki kariyerlerini, kişisel gelişimlerini, internetin aştığı pencereden tüm dünyaya sunuyorlar. Küreselleşen dünyanın en önemli iletişim gücü olan internet, ülkemizde de etkin bir konum kazandı. Biz de bu ay, internet'teki gezintimizde İnsan Kaynakları konusunu işledik.

Dünyanın en büyük, paylaşımına açık veri bankası olan internet artık firmalar, ve çalışanlar arasında da önemli bir iletişim aracı olmuştur. Ülkemizde özellikle son yıllarda artan İnsan Kaynakları ve Kariyer siteleri, binlerce firmanın ve onbinlerce CV'nin (özgeçmiş) bulunduğu bir veri deposu olmuştur. Biz ararlardan en büyük ve işlevsel olanlarını sunmaya, tanıtmaya çalışacağız.

En Popüler İnsan Kaynakları Siteleri

www.kariver.net	Çok sayıda iş ilanının bulunduğu bir site
www.yenibir.com	Yine iş ilanları ve kariyer ile ilgili bilgilerin bulunduğu bir site.
www.cvtr.net	Geniş bir iş ilan sitesi.
www.insankaynaklari.com	İş ilanları, kariyer planlama ve iş ararken ihtiyacınız olabilecek bilgiler.
www.akariyer.com	Yeni mezunlara yönelik, staj ve MBA gibi konularda bilgiler mevcut.
www.nektarin.com	Kariyer planlama ve iş yaşantısı konusunda haber ve yorumlar var.

Bu sitelerin tüm hizmetlerinden yararlanmak için üye olmak gerekiyor. Üyelik ücretsiz. İş ilanları kategorilere ayrılmış, kategorilere ve meslek gruplarına göre hızlı aramalar yapılabilir. Özgeçmişinizi kayıt olurken dolduruyor, ek olarak word ile hazırladığınız özgeçmiş de ilave edebilirsiniz. İstedığınız zaman özgeçmişinizi yenileyebilirsiniz. Gizlilik kuralı esas alınmış. Sitelerin birçoğunda firmaların özgeçmişinizi görmemesi için bir filtre sistemi oluşturulmuş. İstemediğiniz firmaları işaretliyorsunuz, o firmalar kesinlikle sizin özgeçmişinizi göremiyorlar. Sitede iş ilanları dışında, özgeçmiş hazırlama, iş görüşmelerinde başarı gibi yardımcı konular ve iş dünyasıyla ilgili haber ve yorumlar var. Bunlara ek olarak, kişilik testleri ve mesleki eğilim testleri gibi kendinizi tanımanızı ve sınamanızı sağlayan testler mevcut. Sitelerin çoğunun sponsoru ve/veya çözüm ortağı profesyonel kurumlar. Örneğin, yenibir.com Hürriyet İ.K., insankaynaklari.com Ernst&Young, nektarin.com TEB gibi kuruluşlarca destekleniyor. Bu durum sitelerin kalitesini ve güvenilirliğini artırıyor. Yalnız, sitelerde arama yaptığımızda Samsun ili için çok fazla ilan çıkmıyor. Anlaşılacağı gibi üye olan firmalar ve ilanlar İstanbul merkezli daha çok. Bir noktayı daha belirtmekte yarar görüyorum; meslek kategorilerinde mühendislik gibi bir kategori bulunmuyor çoklukla. Mühendislik yerine Üretim, İmalat vb... kategoriler oluşturulmuş.

Sonuç olarak, kariyer planlaması ve kişisel gelişim gibi alanlarda, sınırsız ve (en güzeli:) ücretsiz bilginin sunulduğu bu siteleri görmekte fayda var.

M. Oğuz Özkoroğlu

Mak. Müh.

oguzunmail@yahoo.com

NOSTALJİ KÖŞESİ

Kazım KARA
Şube Başkan Yard.

Sevgili okuyucular;

Geçen sayımızda Nostalji Köşemizde vefat eden üyelerimizin tanıtımına son vererek yaşayan değerlerimizi tanıtmıştık. Bu sayımızda da yaşayan bir değerli ağabeyimizi tanıtmaya hazırlığı yaptık. Ama üç arkadaşımızın rahmetli olduğunu öğrenince fikrimi değiştirdim.

Bu sayımızda size iki değerli üyemizi tanıtacağız, 7418 Mehmet ÖZKAHRAMAN ve 13647 Yaşar KILINÇ. Kurban Bayramında toprağa verdiğimiz 24472 Mustafa ÇITAK kardeşimizi diğer sayılarımızda sizlere tanıtacağım. Allah hepsine rahmet eylesin.

13647 Yaşar KILINÇ

1947 Yılında Samsun'da doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Samsun'da tamamladı. 1970 yılında eşi Fahriye Hanım ile evlendi. 1975 yılında İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesinden mezun oldu. Vatani görevini yedek subay olarak Erzurum'da yaptı.

Y.S.E. bünyesinde işe başlayan KILINÇ daha sonra Köy Hizmetlerinde çeşitli görevlerde bulundu. En son Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü Makina ve İkmal Şube Müdürü olarak göreve yapıyordu.

Bir erkek iki kız çocuk babası olan üyemiz Yaşar KILINÇ 04.05.2000 tarihinde hayata veda etti.

7418 Mehmet ÖZKAHRAMAN

22.01.1948 Yılında Çorum'da doğan Sayın Mehmet ÖZKAHRAMAN ilk ve orta öğrenimini Çorum'da tamamladı. Girdiği sınavla Yıldız Teknik Üniversitesi Makina Mühendisliği Bölümünü kazanan Mehmet ÖZKAHRAMAN buradan 1973 yılında mezun oldu.

Uzun yıllar ateş tuğlası imalatı işiyle uğraşan ÖZKAHRAMAN bir süre de araçlara LPG dönüşüm işiyle de uğraşmıştır. Son olarak Yuva Viyol Fabrikasını arkadaşlar ile birlikte ortak olarak kurmuştur.

Üç çocuk babası olan Mehmet ÖZKAHRAMAN çevresiyle latifeci, çalışkan, iyiliksever bir kişilik sahibi olarak tanınıyordu.

Üyemiz Mehmet ÖZKAHRAMAN 22.08.2002 tarihinde vefat etti.

Değerli üyelerimizin geride bıraktığı eş ve çocuklarına sabır ve sağlık diliyoruz.

SAĞLIK KÖŞESİ

Bel Fıtığı Ve Tedavisi

Bel Ağrısı,tüm dünya nüfusunun % 85'e varan oranlarda hayatlarında en az bir kez geçirdikleri ve tıpta nezedden sonra en sık rastladığımız bir semptomdur. Tanı,tedavi masrafları,iş gücü kaybı ve sakatlık harcamalarının maliyeti ABD'de yılda yaklaşık 75 milyar dolardır. Bel ağrısı geçirenlerin % 50 'si 2-4 haftada,% 95'i 4 ayda iyileşir. Bel fıtığı, beldeki dejenere olan diskin bacaklara giden sinir kökünü sıkıştırmasıyla ortaya çıkan bel ve bacakta ağrıyla karakterize olan bir klinik tablodur.

Bel Fıtığı En Çok Kimlerde Olur ?

Bel fıtığı en çok ağır kaldırma işleminin sıkça uygulandığı,İNŞAAT ve ağır sanayi işçilerinde,itme, taşıma,tutma gerektiren işler, sık eğilme, eğilmiş durumda kalma, devamlı aynı pozisyonda oturma hareketleri risk taşımaktadır. Hemşireler,doktorlar,ve ev hanımları da yüksek riskli gruptadır. Ayrıca,uzun yol şoförleri ve sık araba kullananlarda da bel fıtığı görülme riski fazladır. Jimnastik, futbol, halter ve güreş yapan sporcularda ,fazla sigara içenlerde,kilolu olanlarda işinden memnun olmayanlarda,stres ve takdir edilmeme durumlarında bel ağrısı riski artabilir.

Bel Fıtığı Belirtileri Nelerdir ?

Bel ve bacak ağrısı en sık yakınmadır. Çoğu kez önceden var olan hafif bel ağrıları bir zorlama ile artar ve bacaklarda hissedilir. Ağrı, öksürme, ıkınma,hapşırma ve bel hareketleriyle artar,yatmakla azalır. Ağrı ile birlikte bacaklarda uyuşma, karıncalanma, keçeleşme, kuvvetsizlikle incelme olabilir. Ayakta dik durmakta zorlanma, vardır. Bel kasları gerilmiştir. Bazen ciddi fıtıklarda idrar ve büyük abdesti tutamama, yürüyememe,bacakları hissetmeme olabilir.

Her Bel Ağrısı Bel Fıtığı Mıdır ?

Bel ağrılarının pek çok sebebi vardır ve sanılanın aksine her bel ağrısı bel fıtığı değildir. Bel ağrılarının sadece % 5'i bel fıtığına bağlıdır.

Bel Fıtığında Tedavi Nasıl Olmalıdır ?

Bel fıtığı olan hastanın mutlak yatak istirahatinde olmasına gerek yoktur. Çok sert zeminde yatmakta artık önerilmemektedir. Günümüzde kullanılan hazır yataklar bu iş için yeterlidir. Ağrı kesiciler, kas gevşetici ilaçlar kullanılır. Fizik tedavi yöntemleri ile çok iyi sonuçlar alınabilir. (Yüzeysel ve derin ısıtıcılar,traksiyon, alçak frekanslı akımlar kullanılır) 6 haftayı geçmemek üzere bel korsesi kullanılabilir. Egzersiz ve masaj fizyoterapist eşliğinde yapılmalıdır.

Bel Fıtığında Cerrahinin Yeri

Sanıldığı gibi aksine bel fıtığı olan hastaların çok azında cerrahi gereklidir. Bu oran 100 bel fıtığı hastasının ancak 1 tanesinde (% 1) cerrahi gerektiğini dünya doktorları belirtmektedir. Ancak günümüzde gereksiz bel fıtığı ameliyatı olanların sayısı çok artmıştır ve ameliyata bağlı pek çok komplikasyon gelişmektedir. Bu hastaların çoğunun fizik tedavi araçları,uygun egzersiz ve koruyucu önlemlerle iyileşmeleri mümkündür.

Bel Fıtığında Bel Çektirmenin Yeri Var Mıdır ?

Manipülasyon hekimlerce yapıldığında bazen çok iyi sonuçlar vermektedir. Ancak bilinçsiz ellerde bel çektirilmesi felçlere, geri dönüşü olanaksız kötü sonuçlara yol açabilmektedir. Bu yüzden hekim olmayan kişilere karşı ihtiyatla yaklaşılmalıdır. Kaldı ki bel çekme işlemi artık otomatik makinelerle fizik tedavi ve rehabilitasyon uzmanları tarafından yapılmaktadır.

Dr. Murat YENİ

Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Uzmanı

Büyük Anadolu Hastanesi

ÜYELERDEN HABERLER**Kurumunda Terfi Eden Üyeler**

Hüsamet GÜVEN	Samsun Gübre Fabrikaları A.Ş. Genel Müdür Yardımcısı Olmuştur.
Mahmut BOZ	Amasya Köy Hizmetleri İl Müdürü olmuştur.
Yusuf HACISALİHOĞLU	T.Demirdöküm A.Ş. Samsun Bölge Müdürü Olmuştur.

KURUMUNUNDA TERFİ ÜYELERİMİZİ TEBRİK EDER BAŞARILARININ DEVAMINI DİLERİZ.

Görev Değişikliği Yapan Üyelerimiz

Adı Soyadı	Eski Kurumu	Yeni Kurumu
Fatih AVCI		Düelsan Ltd.Şti.
Aytekin SÜRÜL		Oto Binbir Çeşit Koll.Şti.
Coşkun TOPAL		Oto Binbir Çeşit Koll.Şti.
Bülent UĞUR		Detay Yapı Proje Müh.
Murat AYDOĞDU		Türkoğlu Müh. San.Tic.Ltd.Şti.
Hüseyin SERDAROĞLU	Sinop Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü	Köy Hizmetleri Bölge Müdürlüğü
Asuman HACISALİHOĞLU		Samsun Yurt Savunma San. A.Ş.

ÜYELERİMİZE YENİ GÖREVLERİNDE BAŞARILAR DİLERİZ.

☺ ÜYE HABERLERİ ☺

Salih KARADIŞ	Şubat 2003 Tarihinde evlendi. Mutluluklar dileriz.
Oğuz BULUT	Şubat 2003 Tarihinde evlendi. Mutluluklar dileriz.
Ömer YILDIZ	Kızı oldu. Mutlu ve uzun ömürler dileriz.

HASTALIK & VEFAT

Sabri SAMANGÜL	Abisi Kerim SAMANGÜL kalp ameliyatı geçirmiştir. Geçmiş olsun der acil şifalar dileriz.
Ahmet BİLAL	Babası geçirdiği kaza sonucu kolu incilmiştir. Geçmiş olsun der acil şifalar dileriz
Alparslan ERUSTA	Ocak 2003 babası vefat etti. Başsağlığı dileriz
Ahmet HÜLÜR	Annesi vefat etmiştir. Başsağlığı dileriz.
İsmail YÜCEL	Annesi vefat etmiştir. Başsağlığı dileriz.
Saffet UZUNER	Şubat 2003 babası vefat etmiştir. Baş sağlığı dileriz.
Uğur ODABAŞ	Ocak 2003 babası vefat etmiştir. Baş sağlığı dileriz.
Nuri Cumhuri KÖSE	Geçmiş olsun der. Acil şifalar dileriz.
Coşkun TOPAL	Rahatsızlığı sonucu kalp ameliyatı geçirmiştir. Geçmiş olsun der acil şifalar dileriz.
Alaattin ERSOY	Kalp ameliyatı geçirmiştir. Geçmiş olsun der acil şifalar dileriz.
Turgay MALKOÇ	Babası geçirdiği rahatsızlık sonucu kalp ameliyatı olmuştur. Geçmiş olsun der acil şifalar dileriz.

ÖĞRENCİ ÜYELER

Üye S. N	Adı Soyadı	Okuduğu Okul	Bölüm	Sınıf
1	Mert KOVUK	Gazi Üni. Çorum Müh. Fak.	Mak.Müh.	3
2	Yılmaz SÖNMEZ	Doğuş Üni.	End.Müh	1
3	Yaşar BAŞ	Cumhuriyet Üni.	Mak.Müh.	1
4	Hasan Erdem YÜKSEL	KTÜ	Mak.Müh.	Hazırlık

YENİ KAYIT OLAN ÖĞRENCİ ÜYELERİMİZİ TEBRİK EDER GÜÇLÜ ODANIN ANCAK BİRLİKTELİKLE OLABİLECEĞİNİ HATIRLATIRIZ.

ARAMIZA YENİ KATILAN ÜYELER

Adı Soyadı	Şube Kayıt Tarihi	Bitirdiği Okul ve Yılı
Bülent OĞUZÜLGEN	07.02.2003	KTÜ - 2002
Şener ŞEN	07.02.2003	Mustafa Kemal Üni. - 2002
Uğur KIRBAŞ	10.01.2003	KTÜ - 2002
Osman DİKÇİ	10.01.2003	KTÜ - 1999
Şükran AKIN	08.01.2003	Dumlupınar Üni. - 2001

YENİ KAYIT OLAN ÜYELERİMİZİ TEBRİK EDER GÜÇLÜ ODANIN ANCAK BİRLİKTELİKLE OLABİLECEĞİNİ HATIRLATIRIZ.

ÜYELERİMİZE; ÖNEMLİ DUYURU

Ülke ve toplum yararları doğrultusunda kaliteli, sağlıklı, konforlu, güvenli ve ekonomik yapıların gerçekleştirilmesi amacıyla mekanik tesisat hizmetlerinin üretilmesinde ve denetlenmesinde görev alacak, ulusal ve uluslar arası bilimsel çalışmaları ve yeni gelişmeleri takip eden, mesleki etik kurallarına uygun olarak çalışacak Oda üyesi Makina Mühendislerine TMMOB Makina Mühendisleri Odası tarafından Mekanik Tesisat (Sıhhi Tesisat, Isıtma Tesisatı, Isı Yalıtımı) Uzman Belgesi verilir.

22 Kasım 2001 tarih ve 24591 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan TMMOB Makina Mühendisleri Odası Mekanik Tesisat Hizmetleri Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğinin geçici 2. Maddesi "Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Oda üyesi Makina Mühendisleri deneyim şartı aranmaksızın bu yönetmeliğin 5'nci maddesinin (a) bendinde belirtilen Uzman Mühendis Belgelerini almak üzere 3 yıl süreyle sınavlara girme hakkına sahiptir. Bu madde 30.06.2003 tarihinde kendiliğinden yürürlükten kalkar" şeklindedir.

Anılan madde gereği yönetmeliğimizin yayım tarihi olan 22 Kasım 2001 tarihinden önce Oda Üyesi olan Makina Mühendisleri, Mekanik Tesisat Uzman Belgesini (Sıhhi Tesisat, Isıtma Tesisatı, Isı Yalıtımı) Meslek İçi Eğitim Merkezi tarafından şubelerimizce düzenlenecek kursların sonunda yapılan sınavlara katılıp başarılı oldukları takdirde uzman belgelerini alabilirler.

Bu durumda olan üyelerimizin şubemize başvurmaları önemle rica olunur.

Kursa Katılım Şartları

MMO Üye Kimlik Belgesinin Fotokopisi (Geçerlilik Süresi bitmemiş)

İki adet vesikalık fotoğraf

Cari yıl sonu itibarıyla üye aidat borcu olmamak

Kurs Ücreti : 120.000.000 TL

Belge Ücreti : 100.000.000 TL

Kurs ücreti peşin alınır, belge ücreti belge alınmasında tahsil edilir.

MESLEKTE 25. YILIMDA MESLEKTAŞLARIMA

MEMLEKETİMİZ İÇİNDE MEDENİ DÜŞÜNCELERİN, MODERN GELİŞMELERİN ZAMAN GEÇİRMEYEN YAYILMASI VE GELİŞMESİ GEREKLİDİR.. BUNUN İÇİN BÜTÜN BİLİM VE FEN ADAMLARININ BU ALANDA ÇALIŞMAYI BİR NAMUS BORCU BİLMELERİ GEREKLİDİR.

M.K.ATATÜRK

BİR ZİNCİR, EN ZAYIF HALKASINDAN DAHA KUVVETLİ DEĞİLDİR.

LÂ EDİRİ



DEDİM; ARTIK BİLGİDEN YANA EKŞİĞİM YOK;
ŞU DÜNYANIN SIRRINA ERMİŞİM AZ ÇOK. DERKEN AKLIM GELDİ BAŞIMA, BİRDE BAKTIM ÖMRÜM GELİP GEÇMİŞ HİÇBİRŞEY BİLDİĞİM YOK.

Ö.HAYYAM

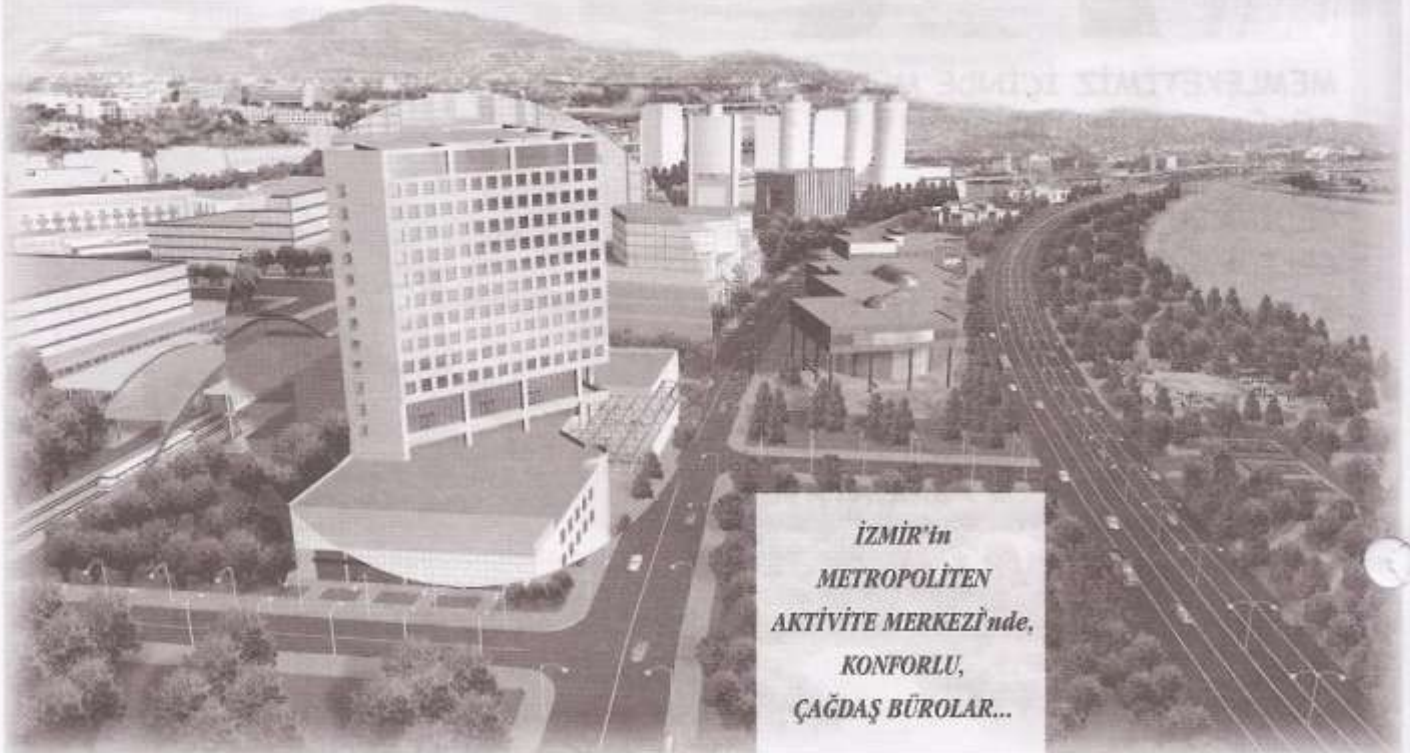


İbrahim ZARALIOĞLU
Makina Mühendisi

İzmir'in kalbinde

sizin de bir yeriniz olsun!

“Makina Mühendisleri Odası Kongre ve İş Merkezi”



İZMİR'in
METROPOLİTEN
AKTİVİTE MERKEZİ'nde,
KONFORLU,
ÇAĞDAŞ BÜROLAR...

**MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI
KONGRE VE İŞ MERKEZİ'nde bulacaklarınız;**

- Kazıklı radye temel ile depreme dayanıklı bina teknolojisi, güvenlik ve bina otomasyon (akıllı bina) sistemi
- Isıtma, soğutma ve havalandırmada her mekana bağımsız kontrol imkanı sağlayan, enerji tasarruflu klima sistemi
- Her penceresinde ayrı bir “mavi körfez” manzarası
- Tüm ulaşım yollarının merkezi
- 240 araçlık kapalı otopark
- Kongre, sempozyum, fuar alanlarının yanı sıra sinema, tiyatro, konser gibi kültürel etkinlik salonları ve kafeteryaları ile 24 saat yaşayan bir merkez
- Günbatımını hiç görmediğiniz kadar geniş ve güzel seyredebileceğiniz 400 kişilik restoran
- Firma aktiviteleriniz için her an kullanabileceğiniz toplantı salonları



tmmbob
makina mühendisleri odası
izmir şubesi

Proje Koordinatörlüğü: Tel: (0.232) 463 41 98 (127-147) - 435 66 98 Faks: (0.232) 422 60 39
Atatürk Cad. No:422/5 35220 Alsancak-İZMİR e-posta: izmir@mno.org.tr web: <http://mno.org.tr/izmir>

PEKŞEN MÜHENDİSLİK

✓ Araç Projeleri

✓ Doğalgaz

✓ Isı Yalıtım

✓ Sıhhi Tesisat

✓ Kalorifer Tesisatı Projeleri

✓ Asansör Projeleri

Haluk Hadi PEKŞEN

Makina Mühendisi

Tel : 435 51 05 Fax : 433 01 17 Cep: 0.532.785 68 87
Kale Mah.Kazımpaşa Cad. T.H.K. İşh.Kat: 3 SAMSUN



POLFİSAN FIBERGLASS KENT MOBİLYALARI



Kentlere Mobilya - Çocuklara Mutluluk

1-3
YIL
GARANTİ

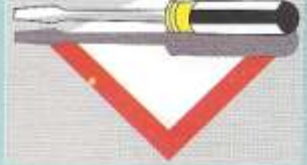
DANIŞMA HATTIMIZ

HAFTA İÇİ

09:00 - 18:00 ARASI
HİZMETİNİZDEDİR.

☎ 0.362.266 53 23

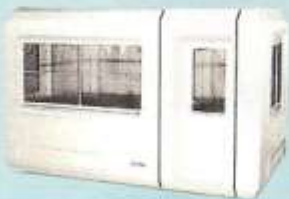
SERVİS



DANIŞMA HATTI



MODÜLER KABİN VE DUŞ SİSTEMLERİ



19 Mayıs Sanayi Sitesi Çıraklık Eğitim Merkezi Cad. 5. Sk. No : 52 /916 Kutlukent - SAMSUN
Tel : (0.362) 266 81 72 - Fax : 266 66 96 <http://www.polfisan.com.tr>

Bazı mutfaklar verimli çalışır.



Profesyonel mutfaklardaki standartları sürekli olarak yükselten İnoksan, bugün sektöründe öncü olmanın bilincini ve sorumluluğunu taşımaktadır. Satış sonrası servis desteği, güler yüzlü müşteri ilişkileri ile İnoksan, bir kalite profesyoneline gereksinim duyduğunuz her an yanınızdadır.

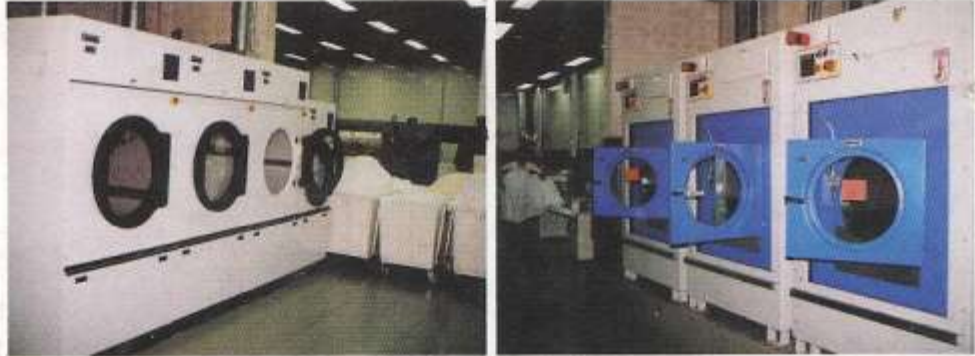
Hazırlık ekipmanları - Çalışma tezgahları - Pişirme üniteleri Fırınlr - Fast food ve kafeterya malzemeleri - Davlumbazlar Kuzineler - Çay ve kahve makineleri - Taşıma sistemleri - Soğuk oda ve buzdolapları - Açık büfe ve servis hatları



İNOKSAN
www.inoksan.com

Bölge Müdürlükleri: Bursa: (0224) 211 40 10 (6 hat) İstanbul: (021 2) 275 59 93 - 288 32 10 Ankara: (0312) 428 50 05 (2 hat) Antalya: (0242) 343 25 57 (4 hat)
Mağaza Müdürlükleri: Bursa: (0224) 211 44 10 (6 hat) İstanbul Trakya: (0212) 297 45 04 (5 hat) İstanbul Anadolu: (0216) 573 83 81 (4 hat) Ankara: (0312) 232 18 66 (2 hat)
Antalya: (0242) 343 25 57 (4 hat) İzmir: (0232) 254 55 28 (2 hat) Samsun: (0362) 234 20 94

Bazı çamaşırhaneler verimli çalışır.



Onlar İnoksan uzmanlığı ve tecrübesiyle kurulan çamaşırhanelerdir.

Her biri "dünya markası" çamaşırhane ürünleri; yüksek kapasitelerine rağmen az yer kaplamaları, düşük enerji tüketimleri, yüksek sıkma devirleri, sessiz çalışmaları, kolay kullanımlarıyla kullanıcı dostudurlar.

Grand Cevahir Hotel - Papillon Zeugma Hotel - Cornella Hotel - Ankara Dedeman Hotel - Bursa SSK Hastanesi
Florance Nightingale Hastanesi - Ankara Güven Hastanesi - Almatı Çocuk Rehabilitasyon Hastanesi - İstanbul
Dr. Siyami Ersek Hastanesi - Kıbrıs Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı, İnoksan kalitesi ve güvencesini tercih ettiler.

İnoksan
dünyanın
büyük üreticisi

İPOC'nun
Türkiye tek yetkili
satıcısıdır.



İNOKSAN
"Çamaşırhane Sistemleri"

Bölge Müdürlükleri: Bursa: (0224) 211 40 10 (6 hat) İstanbul: (021 2) 275 59 93 - 288 32 10 Ankara: (0312) 428 50 05 (2 hat) Antalya: (0242) 343 25 57 (4 hat)
Mağaza Müdürlükleri: Bursa: (0224) 211 44 10 (6 hat) İstanbul Trakya: (0212) 297 45 04 (5 hat) İstanbul Anadolu: (0216) 573 83 81 (4 hat) Ankara: (0312) 232 18 66 (2 hat)
Antalya: (0242) 343 25 57 (4 hat) İzmir: (0232) 254 55 28 (2 hat) Samsun: (0362) 234 20 94